Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 14 июнь 1973 йил, пайшанба • № 138 (15.612). • Баҳоси 2 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

ҒАЛЛА — ДАВЛАТГА

ИЛҒОР МЕХАНИЗАТОРЛАР

МЎЛ ҲОСИЛ ИШТИЁҚИДА

ЎРИМ-ЙИҒИМ СУРЪАТИ ТЕЗЛАШМОҚДА

ДОЛЗАРБ КУНЛАР КЕЛДИ

РЕСПУБЛИКАМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ УКРАИНА ҒАЛЛАКОРЛАРИНИНГ ТАШАББУСИНИ КЕНГ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАБ.

ЎРИМ-ЙИҒИМ СУРЪАТИНИ КУН САЙИН АВЖ ОЛДИРМОҚДАЛАР, ҒАЛЛАНИ 10-15 КУН ИЧИДА ЙИҒИБ ОЛИШ УЧУН КУРАШМОҚДАЛАР.

Сирдарё области. Украиналик ғаллакорларнинг ватанпарварлик ташаббусига қўшилган Зомин районидаги «Ударник» совхозининг ишчилари ғалла ўрим-йиғимини 20 иш кунида тугаллашга қарор қилганлар. Шу кунларда хўжалик ғаллазорларида 80 комбайн смена билан ишлаб турибди. Суратларда: (юқорида) мавсумда 500 гектар ердаги олтин бошоқларниўриб янчиш мажбуриятини олган илғор комбайнчи Н. Ажиевфаев, пастда ғалла янчиш пайти.

А. Горокрик фотоси (ЎзТАГ).

КИЧКИНТОЙЛАР ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК — БУТУН ЖАМОАТЧИЛИК ИШИ

Доҳиймиз В. И. Ленин болаларни имтиёзли синф деган эди. Аслида ҳам шундай. Бизнинг жамиятимизда кичкинтойларнинг жисмоний соғлом ва бақувват бўлиб ўсишларига доимо алоҳида эътибор билан қаралади. Партия ва ҳукуматимиз коммунистик жамиятнинг гулғунчалари, истиқбол эгалари бўлган ёшлар ҳақида оталарча ғамхўрлик қилмоқдалар. Буни шу мисолдан ҳам билиш мумкинки, ҳозирги кунда давлат томонидан болалар боғчасидаги ҳар бир кичкинтой учун йилига 300 сўм, болалар яслисида эса 400 сўмга яқин маблағ сарфланмоқда. Бу рақамлар замирида олам-олам маъно бор, булар коммунизмнинг актив қурувчилари бўлган ниҳолларга қилинаётган кундалик оталарча ғамхўрликнинг ёрқин ва амалий ифодасидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг республикада жамоат мактабгача тарбия муассасаларининг аҳволи ва уни ривожлантириш ҳақидаги қарори эълон қилингандан бери ўтган икки йилдан ортиқ вақт мобайнида бу борада бир талай конкрет ишлар қилинди. Эндиликда республикамиздаги 4698 болалар боғчаси ва яслиларида меҳнаткашларнинг 454450 фарзанди тарбияланмоқда. Колхозларда ҳам бу соҳада сезиларли ўзгаришлар рўй берди. Ҳозир республика колхозларида ишлаб турган доимий болалар боғча ва яслилари сони 1398 та бўлиб, уларда тарбияланаётганлар сони 84 мингдан ошди.

Умумдавлат аҳамиятига эга бўлган мактабгача тарбия муассасалари тармоғини кенгайтириш борасида Фарғона, Андижон, Наманган областларида амалга оширилган ишлар ибратлидир. Бу областларнинг партия ва совет органлари қишлоқларда мактабгача тарбия муассасаларини янада кенгайтириш ҳақида махсус қарорлар қабул қилиб, уларнинг ижроси устидан мунтазам назорат олиб бормоқдалар ва қувончли натижаларга эришаётирлар.

Мактабгача тарбия муассасалари тармоқларини кенгайтириш борасида республикада салмоқли ишлар қилинди, лекин бу соҳада қилиниши лозим бўлган ишларимиз ҳали кўп. Бу масала фақат педагогик аҳамиятгагина эга бўлиб қолмай, айни вақтда умумдавлат аҳамиятига эга бўлган ғоят муҳим масаладир.

Республикамизда болалар боғчалари ва яслиларига бўлган эҳтиёж йил сайин ортиб бормоқда. Лекин бу муҳим масалага айрим жойларда етарли эътибор берилмаганлиги оқибатида Сирдарё области ва Қорақалпоғистон АССРда кўплаб оналар уйларида болаларни боқиш билан овора бўлиб, жамоат ишларида актив қатнашаолмаётирлар. Тўғри, мазкур областларда ҳам мактабгача тарбия муассасалари қуриляпти, аммо бу ишнинг бориши ниҳоятда суст. У шу куннинг юксак талабларидан анча орқада қолмоқда.

Республика қишлоқларида мактабгача тарбия муассасалари қуриш ишининг кўлами йилдан-йилга кенгайиб бораётган бўлса ҳам, ҳамон далада меҳнат қилаётганлар фарзандларининг ҳаммасини болалар боғча ва яслиларига тўла жалб қилиш имкониятига эга эмасмиз. Шундай экан, колхозларда мавсумий яслиларни ва болалар майдончалари ишини жонлантириш керак. Бу борада Чуст районининг ишини намуна қилиб кўрсатса бўлади. Бу ерда мавсумий майдончалар яхши ташкил этилган бўлиб, кичкинтойларга бир кунда уч маротаба иссиқ овқат берилади. Бухоро областининг Ғиждувон районида ҳам кичкинтойларнинг яхши дам олиши ва тарбияланиши учун катта ғамхўрлик қилинмоқда. Райоининг социал-тараққиёт планига мувофиқ яқин йилларда барча хўжаликларда мактабгача ёшдаги ўғил-қизлар доимий болалар боғча ва яслиларига жалб этилади.

Мактабгача болалар муассасалари тармоғининг тобора кенгайиб бориши меҳнаткашларнинг турмуш фаровонлигини, меҳнат унумдорлигини оширишда, ҳар бир хўжалик олдида турган иқтисодий вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишида, кичкинтойларнинг ахлоқий пок, жисмоний бақувват, меҳнатсевар кишилар бўлиб етишишида ниҳоятда муҳим омилдир.

Баъзан шундай ҳоллар ҳам содир бўлмоқдаки, қурилиш ташкилотлари болалар боғчалари ва яслиларини вақтида фойдаланишга топширишга етарли эътибор бермаётирлар. Муҳим аҳамиятга эга бўлган бундай қурилиш объектларини ҳеч қандай сабабсиз йилнинг бир кварталидан иккинчи кварталига кўчиравералилар. Бундай аҳволга чек қўйиш лозим. Шунга эришмоқ керакки, ҳар бир янги болалар боғча ва яслиси биноси мактабларимиз сингари йилнинг биринчи сентябригача фойдаланишга топширилсин.

Кичкинтойларни эстетик тарбиялашда мактабгача болалар муассасаларини яхши жиҳозлаш ниҳоятда катта аҳамиятга эга. Шунинг учун мактабгача тарбия муассасаларининг моддий базасини тегишли мебеллар ва жиҳозлар билан таъминлаш масаласини республика Давлат план комитети ва «Ўзбекбирлашув» жиддий ўйлаб кўрмоқлари лозим.

Болалар боғчаси ва яслилари кичкинтойларнинг иккинчи уйи экан, бу борада боғча ва ясли мудиралари ва тарбиячиларининг вазифаси ниҳоятда маъсулиятли. Республикамизда ўз соҳасининг устаси бўлган, олдимизда турган вазифанинг моҳиятига тўғри тушунадиган болалар боғча ва яслиларининг мудиралари ва тарбиячилари жуда кўп. Лекин мактабгача тарбия муассасаларининг тармоғи йил сайин кенгайиб бораётганлиги ва айни вақтда бугун боғча ёки яслида тарбияланаётган кичкинтойлар эртанги куннинг ўқувчиси эканлигининг ўзиёқ олий маълумотли кадрларга бўлган талабни тобора оширмоқда. Лекин шунга қарамай мактабгача тарбия факультети ҳозирча фақат Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида мавжуд, холос. Шунинг учун республика Маориф министрлиги бу масала билан жиддийроқ шуғулланиши керак.

Партия мактабгача доимий тарбия муассасалари қишлоқларда ижтимоий тарбиянинг асосий формаси бўлиб қолсин, деб даъват қилмоқда. Шундай экан, бу муҳим вазифани муваффақиятли ҳал этмоқ учун кенг жамоатчилик, ташкилот ва муассасалар, колхоз ва совхозлар мактабгача тарбия муассасалари ишига яқиндан ва амалий оталиқ ёрдами кўрсатишга даъват этилгандирлар.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари мактабгача тарбия муассасаларининг вақтида қуриб битказилиши, бу ерларда таълим-тарбия ишларининг йўлга қўйилиши, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш, кичкинтойларнинг овқатланиши ва уларга малакали медицина хизмати кўрсатилиши устидан мунтазам назорат олиб боришлари лозим. Чунки истиқбол эгалари бўлган кичкинтойлар ҳақида ғамхўрлик қилиш мамлакатимиз экономикасини янада мустаҳкамлаш, халқимизнинг турмуш фаровонлигини ошириш, коммунистик жамиятнинг актив қурувчиларини тарбиялаб етиштириш демакдир.

ГРУППА УСУЛИДА

Жалақудуқ. (ЎзТАГ мухбири). Андижон областида дастлабки гектар ғаллазорнинг ҳосили ўриб олинди. Мўл ҳосил деҳқонларни қувонтирмоқда. Хўжаобод районидаги «Шарқ юлдузи», Избоскан районидаги «Ленинград» колхозларида суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан 50—55 центнер дон олинди. Ҳосилни тезроқ ўриб-йиғиб олиш ва нобудгорчиликка йўл қўймаслик учун ўрим ишлари группа методида олиб борилмоқда — ғалла ўриш отрядидаги ҳар тўртта комбайнга юк машиналари, техникавий ёрдам машинаси бириктириб қўйилган. Ўрим ишлари графикка мувофиқ олиб борилмоқда.

Область колхоз ва совхозларида ўрим ишларини группа усулида олиб бораётган 46 та ана шундай отряд тузилган. Шу туфайли далалар такрорий дон экиш учун тезроқ бўшатиб олинмоқда.

ТАШАББУСГА ЛАББАЙ ДЕБ

Колхозимиз ғаллакорлари ва механизаторлари Украина ССР комбайнчиларининг дон ҳамда бошқа деҳқончилик маҳсулотларини ўриб-йиғиб олишга намунали тайёргарлик кўриш ва уни уюшқоқлик билан ўтказишга даъват этган хатига лаббай деб жавоб бердилар.

Бу ватанпарварлик ташаббусига жавобан ғаллакорларимиз механизаторлар билан ҳамкорликда ўрим-йиғим муддатларини қисқартириш ва ҳосил нобудгарчилигини ниҳоятда камайтириш ҳисобига ғалланинг ялпи ҳосилини кўпайтириш, ҳосил ўрим-йиғимини уюшқоқлик билан ва юқори сифатли ўтказиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқдилар ҳамда уни муваффақиятли амалга оширмоқдалар.

Бригадамиз аъзолари, биринчи бўлиб арпа ўримини жуда қисқа вақт — беш кун давомида тугалладилар. 140 гектар арпа майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан ошириб хирмон кўтарилди. Комбайнчилардан Норбой Тоғаев, Тўра Мусулмонқулов ва Мурод Эшқуловлар смена топшириқларини бир ярим-икки баравар ошириб бажардилар. Ҳозир суғориладиган майдонлардаги буғдойларни ҳам ўриб-йиғиб олиш ишларини қизгин бошлаб юбордик. Бу ғоят масъулиятли вазифани ҳам узоғи билан ўн иш кунида тугаллашга қаратилган қатъий график белгиланди. Ўриб-янчилган дон шу куннинг ўзидаёқ колхоз омборига тўкилади. Ҳосилни нобуд қилмай ўриб-йиғиб олиш ва донни пешма-пеш ташиб туриш учун колхоз правлениеси бригадамизга уч комбайн, тўртта трактор тележкаси, иккита автомашина ва қўшимча ўн ишчи кучи бириктиб берди.

Биз арпадан бўшаган 80 гектар майдонга дон учун маккажўхори экдик. Унинг ҳар гектаридан 45 центнердан маккажўхори дони етиштиришга сўз бердик. Бригадамиз ғаллакорлари социалистик мусобақани авж олдириб, давлатга дон сотиш йиллик планини ошириб адо этдилар.

Ф. ҲАСАНОВ,
Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг ғаллачилик бригадаси бошлиғи.

ҲАМ ПАХТА, ҲАМ ЕМ-ХАШАК

ҚИБРАЙ посёлкаси (Тошкент области), 13 июнь. (ЎзТАГ). Бу ерда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг суғориладиган ерларида ем-хашак базасини мустаҳкамлашга бағишланган кенгаш очилди. Бу кенгашни В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси, шу академиясининг Ўрта Осиё бўлими, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти уюштирди.

Кенгашни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И.Р. Қурбонов очди.

Кенгаш иштирокчилари энг қимматли ер бўлган суғориладиган майдонлардан интенсив фойдаланиш, деҳқончилик маданиятини ва ернинг унумдорлигини ошириш тадбирларини белгилаб чиқадилар. Улар алмашлаб экишга ажратилган далаларда ем-хашак экинларини тўғри жойлаштириш йўлларини белгилаб оладилар.

ҒАЛЛАОРОЛ ТУҲФАСИ

Совхозимиз ғаллачилик ва чорвачиликка ихтисослаштирилган. Янги ерлар ўзлаштириш ҳисобига ғалла майдонларини йил сайин кенгайтиряпмиз, сувдан, ўғитлардан ва бошқа манбалардан оқилона фойдаланиш йўли билан ҳосилдорликни ошириб, ялпи ҳосилни кўпайтиряпмиз. Совхозимиз коллективи зиммасига давлатга навли дон етказиб беришдан ташқари, бошқа районлар ҳамда областларни юқори кондицияли, районлаштирилган уруғлик билан таъминлашдек шарафли вазифа ҳам юклатилган. Бу вазифаларни йилма-йил шараф билан бажариб келяпмиз.

Чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлаш йўли билан гўшт, сут ва бошқа чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда муайян муваффақиятларга эришдик. Буғдой ва арпадан катта хирмон кўтарибгина қолмасдан, бошқа хил дондуккакли ва озуқабоп экинлардан ҳам юқори ҳосил оляпмиз, чорвачиликни ўзимизда етиштирилаётган ем-хашак ҳисобига ривожлантиряпмиз.

Шуниси диққатга сазоворки, олимларимизнинг кўмаги билан хўжалигимизда бошоқли экинларнинг об-ҳаво ва иқлим шароитига мослаштирилган, турли касалликларга бардошкор навлари етиштирилмоқда, ҳосилдорлиги кўтарилмоқда. Натижада ҳар йили дон етиштириш кескин кўпайтирилмоқда.

Бошоқли экинларни икки фаслда — кузда ва баҳорда экамиз. Лекин ҳар икки ҳолда ҳам ҳосилдорликни ошириш, сортни яхшилаш, таннархни камайтириш, дала ишларини комплекс механизациялашни бош вазифа қилиб қўйганмиз. **Бу йил 11600 гектар майдонда буғдой, 9478 гектар майдонда арпадан мисли кўрилмаган юқори ҳосил етиштирдик.** Бунда давлатимиз кўрсатаётган улкан моддий-техника ёрдами ҳал қилувчи роль ўйнади. Халқимиз астойдил меҳнат қилди, рўй берган қийинчиликларни ҳалол меҳнат билан енгди.

Совхозимиз ғаллакорлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи босқичида ишлаб чиқариш плани бўйича **2048 тонна дон тайёрлашлари керак эди. Ҳосил чўғини чамалаб кўриб, бу мажбуриятни қайта кўриб чиқдик. 1973 йилда она-Ватанга 4028 тонна сараланган дон етказиб берамиз. Ундан ташқари бошқа хўжаликларга 4300 тонна сараланган уруғлик дон армуғон этамиз.** Келтирилган рақамлардан кўриниб турибдики, юкимиз оғир, манзилимиз олис. Лекин халқимиз меҳнатсевар, зиммага олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариш учун астойдил меҳнат қилади. Энди гап ўрим-йиғимни нечоғли уюшқоқлик билан ўтказишга боғлиқ бўлиб қолди.

Ана шундай долзарб кунларда Украина ССР комбайнчиларининг мамлакатимиздаги барча механизаторларга хати эълон қилинди. Бу хатни КПСС Марказий Комитети маъқуллади. Украиналик комбайнчилар барча комбайнлар, ўроқ машиналари, автомобиллар, прицеплар ва бошқа техника воситаларини ғалла ўрим-йиғимига шай қилиб қўйиш катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар. Совхозимиз комбайнчилари бу борада диққатга сазовор ишларни қилдилар. **Шу кунгача 90 та комбайн ремонтдан чиқарилиб, дала бошига келтириб қўйилди.** Бизнинг шароитимизда ғалла кечроқ пишади. Чунки ғаллазорларимиз тоғ бағри зонасига жойлашган. Кейинги кунларда ҳаво исиб кетиши туфайли бошоқлар яхши етилиб пишди. Энди кун тартибидаги масала — ҳамма майдонларда ўримни уюшқоқлик билан бошлаш ва жуда қисқа фурсатда, тўла тамомлашдан иборатдир.

Ўрим-йиғим дон ҳамда бошқа маҳсулотларни етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун курашнинг якунловчи босқичидир. Украиналик дўстларимизнинг бу фикрига ҳам тўла қўшиламиз. Ҳосил чўғини ҳисобга олиб, ҳар бир комбайнчига мавсум нормаси белгилаб чиқдик. **Комбайнларни икки сменада тўла қувват билан ишлатамиз. Ҳар бир комбайнда кунига камида 13-14 гектар ердаги ғаллани ўриб олишни таъминлаймиз, ҳар куни 18-20 гектар майдондаги ғаллани ўриш ташаббуси билан майдонга чиққан механизаторларнинг иш тажрибасини кенг кўламда оммалаштирамиз.**

Украиналик механизаторлар **техникадан ва ўрим-йиғимнинг ҳар бир соатидан ғоят унумли фойдаланиш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилишга, етиштирилган ҳосилни сўнгги бошоғи ва донигача йиғиштириб олишга ҳаммани даъват этдилар.** Бу хат муҳокамаси вақтида совхозимизда ҳам ажойиб ташаббуслар бунёдга келди. 6231 гектар майдонда мисли кўрилмаган юқори ҳосил етиштирган Фармон Эсонов бошлиқ бўлим ғаллакорлари ўрим-йиғимни жуда қисқа фурсатда тугаллаш, бир мавсумда камида икки йиллик план миқдорида дон тайёрлаш мажбуриятини олдилар. Ҳаитбой Аҳмедов, Отабек Абдусатторов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бўлимларнинг ғаллакорлари ҳам ана шундай яхши ният билан ғалла ўрим-йиғимига шай бўлиб турибдилар.

Ўримга киришиш — ишнинг бошланишидир. Донни вақтида янчиш, тозалаб давлат стандартига мос ҳолга келтириш, юқори нав билан давлат тайёрлов пунктларига етказиб бериш сира кечиктириб бўлмайдиган вазифалардир. Ички имкониятларни ҳисобга олиб, мавжуд юк машиналари ва дон ташишга мослаштирилган тележкаларни мавсумга шайлаб қўйдик. Бироқ, дон ташиш учун транспорт воситалари етишмаслигидан кўз юма олмаймиз. Шуни ҳисобга олиб, бошқа транспорт ташкилотларидан камида 130 та ёрдамчи юк машинаси олишга қарор қилдик. Бу борада оталиқ ташкилотлари ғаллакорларимизга ёрдамини ҳар қачонгидан ҳам кучайтирадилар, деган умиддамиз.

Яқинда мутахассислар ва тажрибакорлардан иборат махсус комиссия ғаллазорларда бўлиб, ҳосил чўғини, қайси пайкалда қачон ўрим бошланишини аниқлаб чиқдилар. Уларнинг таклифлари асосида комбайнларни дала бошига келтириб қўйдик. Бу йил дон учун нечоғли қаттиқ кураш олиб борилса, сомон учун ҳам шунчалик қаттиқ курашилади. Шу асосда чорва моллар озуқа базасини анча мустаҳкамлашга эришамиз.

Ўрим-йиғимда фурсат ҳал қилувчи роль ўйнайди. Вақтида отини қамчилаган деҳқон ютади, кечиккан деҳқон ютқазади. Украиналик дўстларимиз шуни инобатга олиб, **ўрим ва дон ташишни соатлик график асосида ташкил қилиш, комбайнлар билан юк машиналари ҳамда тележкаларнинг ишини бир-бирига уйғунлаштириб олиб боришни маслаҳат бердилар.** Биз уларнинг фикрига тўла қўшиламиз. Ғалла ўрим-йиғими даврида комбайнчилар ва шофёрлар мусобақасини авж олдирамиз. Кунлик графикларни ошириб бажараётган ғаллакорларни рағбатлантириб борамиз.

Ғаллакорларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитни яратиб берамиз. Шу мақсадда дала шийпонларини қайта жиҳозлаб чиқдик. Ғаллакорлар мунтазам иссиқ овқат, чой, мевалар билан таъминланади. Аҳолига савдо, медицина, маданий-маиший хизмат кўрсатиш дала бошига кўчирилади.

Халқимизнинг меҳнати, давлатимизнинг ёрдами билан бунёдга келтирилган ғаллани қисқа фурсатда ўриб-янчиб оламиз, давлатга сараланган дон, қўшни районлар ва областларга навли уруғлик етказиб бериш ҳақидаги мажбуриятларимизни шараф билан бажарамиз. Айни кезда хўжалигимизнинг ички эҳтиёжи учун етарли миқдорда уруғлик дон ва чорва моллар учун концентрат жамғариб оламиз.

В. ВАСИЛЬКОВ,
Самарқанд областидаги 1-«Ғаллаорол» совхозининг директори.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

1973 йил 11 июнда КПСС Марказий Комитетида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси П. Н. Федосеев, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари В. В. Загладиннинг Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партияси раиси Г. Данелиус, партия Правлениеси бюроси ва секретариатининг аъзолари И. Копп, Б. Кюстер, Х. Шмитт ва Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партияси Правлениесининг аъзоси В. Гукельбергердан иборат составдаги Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партияси делегацияси билан учрашуви бўлиб ўтди.

Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партиясининг делегацияси Ғарбий Берлин ишчилар синфи ва меҳнаткашлар бошқа табақаларининг социал-иқтисодий манфаатлари ва демократик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасида, аввало, КПССнинг сиёсати, шунингдек Германия бирлашган социалистик партияси ва социалистик мамлакатлардаги бошқа қардош партияларининг сиёсати натижасида Европанинг шу районида кескинликни юмшатиш ва тинч ҳамкорлик муҳити вужудга келаётганини мустаҳкамлаш соҳасида партия олиб бораётган ишларини гапириб берди.

Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партиясининг делегацияси КПССнинг халқаро фаолиятига, жумладан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган визити ва унинг канцлер В. Брандт билан суҳбатлари якунларига юксак баҳо берди. Делегация бу визит Европадаги социалистик ва капиталистик мамлакатларнинг тинч-тотув яшаши ва ўзаро манфаатли ҳамкорлиги муҳитини вужудга келтириш учун тарихий аҳамиятга эга бўлади, деган фикрни билдирди.

КПСС делегацияси КПССнинг ва бутун совет халқининг КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш йўлидаги кураши тўғрисида, партиянинг Совет Иттифоқи экономикасини янада ривожлантиришга ва совет кишиларининг турмуш даражасини оширишга қаратилган иши ҳақида, КПССнинг халқаро фаолияти масалаларини муҳокама қилган КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил апрель Пленуми якунлари тўғрисида Ғарбий Берлиндан келган ўртоқларга ахборот берди. Делегация шуни айтдики, КПСС партия XXIV съезди қабул қилган Тинчлик программасини бажариб келди ва бундан буён ҳам оғишмай бажараверади.

Ҳар иккала партия Ғарбий Берлин юзасидан 1971 йил 3 сентябрда тузилган тўрт томонлама битимга оғишмай риоя этилиши ва унинг тўла-тўкис амалга оширилиши учун курашаётганликларини, бу эса 1970 йилги Москва Шартномасининг қоидалари ва кейинги вақтларда Европада тузилган шартномаларнинг бутун системасини изчил бажариш билан бирга ялпи тинчлик ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилишини КПСС ва Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партиясининг делегациялари таъкидлаб ўтдилар.

КПСС ва Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партиясининг делегациялари 1969 йилги халқаро кенгашдан бери ўтган вақт мобайнида жаҳон коммунистик ҳаракати сафларини жипслаштириш ишида анчагина ютуқларга эришилганлигини мамнуният билан қайд қилдилар ва марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида жаҳон коммунистларининг сиёсий ва ғоявий бирлигини янада мустаҳкамлаш катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар.

Суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди ва муҳокама қилинган ҳамма масалаларга қарашдаги якдилликни кўрсатди.

Ғарбий Берлин бирлашган социалистик партиясининг делегацияси 12 июнда Ғарбий Берлинга жўнаб кетди.

17 ИЮНЬ — маҳаллий Советларга сайловлар куни

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

ШИФОКОРЛАР ВАКИЛИ

«Ташсовет» номидаги физиотерапия шифохонасининг бош врачи Боқи Қосимов 35 йилдан буён инсон саломатлиги йўлида хизмат қилади. У бешинчи марта Тошкент шаҳар Советн депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинди. Сайловчилар томонидан жонкуяр шифокорга билдирилган бу юксак ишонч у депутатлик бурчини бажонидил бажариб келаётганлигини яққол кўрсатиб турибди.

Халқ вакили Боқи Қосимов ҳамиша ўз сайловчилари ҳузурида бўлиб, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш, берилган наказларнинг ўз вақтида бажарилиши, шаҳар Совети соғлиқни сақлаш доимий комиссиясининг ишлари намунали бўлиши учун жон куйдиради. У сайловчилар билан бўлган учрашувларда ўзи раҳбарлик қилаётган шифохонанинг ўтмиши, ҳозирги аҳволи ва истиқболи тўғрисида, шаҳар Совети соғлиқни сақлаш доимий комиссиясининг ишлари ҳақида, пойтахтимизда инсон сиҳат-саломатлигини сақлаш йўлида эришилган ютуқлар ҳақида гапириб беради.

Шифохонадаги беҳисоб диаграммалар, жадвал ва физиотерапия илмига оид қўлланмалар, айниқса шифохонанинг иш фаолиятини кўрсатувчи материаллар билан танишар экансиз, Боқижон ака халқимизнинг иззат-ҳурматига сазовор ва инсон саломатлиги йўлида чинакам фидоий эканлигига тўла қаноат ҳосил қиласиз. Б. Қосимов шифохонага бош врач бўлиб тайинланган 1954 йилга нисбатан ҳозир шифохона икки ярим баравар кўп беморни даволай олади. Шифохона замонавий тиббиёт илмининг энг сўнгги ютуқларини ўзида мужассамлаштирган асбоб ва ускуналар билан жиҳозланган.

Халқ номзоди, коммунист Б. Қосимов беморлар билан хушмуомалада бўлади, уларнинг илтимос ва талабларини эътиборсиз қолдирмайди ва ҳамиша улар орасида бўлиб, эҳтиёжларини қондиришга ҳаракат қилади. Депутатликка номзод қилиб кўрсатишга бағишланган йиғилишда машҳур революционер, 14 Туркистон комиссарларидан бири В. Д. Войтенцевнинг умр йўлдоши Анастасия Александровна сўз олиб бундай деди:

— Камтар, камсуҳан Боқижон раҳбарлик қилаётган шифохонанинг озодалиги, осойишталиги, дид-фаросат билан жиҳозланганлиги, ғоят хилма-хил даволаш усуллари, юқори малакали шифокорлари, ҳамширалари, шифохонанинг тартиб ва қоидалари Иттифоқдаги машҳур шифохоналардан қолишмайди. Бунда Б. Қосимовнинг хизмати каттадир.

Шифохонанинг таклиф ва мулоҳазалар дафтарида бу ерда даволанган беморлар миннатдорчилик билдириб ёзган кўплаб илиқ ва самимий сўзларни ўқиш мумкин.

Шу кунларда шифохона коммунистик меҳнат ва илғор тажриба коллективи мактаби деган шарафли номга сазовор бўлди. Моҳир ташкилотчи, соғлиқни сақлаш жабҳасининг жонкуяри, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, 16 йилдан буён Тошкент шаҳар Советининг депутати Б. Қосимов бир неча орден, медаллар ва Фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган. Унга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач унвони берилган.

Биз халқ ишончига ва иззат-ҳурматига сазовор бўлган ажойиб шифокор Б. Қосимов сайловчиларнинг ишончини бундан буён ҳам оқлайди, деб ишонамиз.

Сайловчилар номидан:

А. КАРИМОВ,
Г. МАНСУРОВА,
И. ПАВЛОВ.

БОШЛИҚ

ЛАВҲА

Феруза осмоннинг Боботоғ томони аста-секин ёришиб, пўлат ранг тусга кирди. Кўк гумбазининг Шарқи-жанубий тарафи сутга чайгандек оқара борганн сари бодроқдек порлаб турган сон-саноқсиз юлдузлар кўздан ғойиб бўла бошлади.

Бекхон Қурбоновнинг бугунги иш куни ҳам одатдагидек ана шу беозоргина мудраб ётган тонг сукунатида бошланди.

Арпазоргача анчагина йўл. У йўлнинг икки томонида мавж уриб ўсаётган пахтазорга, ўзининг оқ, сариқ, пушти гулларини кўз-кўз қилаётган серавж ғўзаларга суқланиб боқади.

Бекхон оға эндигина 43 баҳорни қарши олди. Термиз районидаги кўп тармоқли йирик колхозга раҳбарлик қилишдек мураккаб вазифани муваффақият билан адо этиб келяпти.

Биз раис билан арпа ўрилаётган майдонда учрашдик. Одатдаги салом-аликдан сўнг суҳбатга кўчдик. У жуда дилкаш, хушчақчақ ва ҳазилкаш одам экан.

— Ҳорманглар шоввозлар, — деди раис механизаторларга юзланиб.

— Бор бўлинг, бошлиқ! (бу қишлоқ аҳолисининг асосий қисми туркманлар бўлганлиги учун раисни бошлиқ дейишар экан).

Бошлиқ билан арпазор айланамиз.

— Мана шу картамиз 30 гектар суғориладиган арпа, — дейди у одамнинг кўксига урадиган ғаллазорга назар ташлар экан, — бу ерга 4 та комбайн ажратдик. Ҳамма ишларни конвейер усулида ташкил этдик. Бир куннинг ўзида шу майдоннинг ҳаммасидаги арпани ўриб-янчиб олиш ва кечгача ерни ҳайдаб, ўрнига маккажўхори экишни планлаштирганмиз. Бунинг учун комбайнлардан ташқари ҳайдов тракторлари, сеялкалар, ер текислайдиган механизмлар сафарбар этилган. Ҳар гектар ердан 50 центнердан арпа ва 60 центнердан маккажўхори дони олишга қатъий сўз берганмиз.

Биз бу ёш, уддабурро ва рустамсифат йигитнинг шижоат ва ғайратига қойил қолиб, уни суҳбатга тортдик:

— Бекхон оға, илтимос, ҳаёт йўлингизни қисқача сўзлаб берсангиз.

— Ҳам ҳисобот, ҳам китобот ходимиман, — деб кулди у ва гапида давом этди. — 1959 йил кузида Ленин номли колхоз аъзолари мени раис қилиб сайлашди. Бу вазифада 1961 йил кузигача — колхоз бўлиниб кетгунча ишлаб, 1961 йилдан 1965 йилгача Калинин номли колхознинг бош бухгалтери лавозимида ишладим. 1965 йил январидан бошлаб то ҳозиргача эса шу Калинин номли колхознинг раиси бўлиб ишлаб келяпман.

— Олий маълумотлимисиз? — қизиқиб сўрадик.

— Ҳам ишлаб, ҳам ўқиганман. Аввал Тошкентдаги колхоз раҳбар кадрлари тайёрлаш техникумини, сўнгра Тошкент Халқ хўжалиги институтининг экономика факультетини сиртдан тугатганман.

— Ҳам ҳисобот, ҳам китобот ходимиман деганингизда жон бор экан-да, — деди суҳбатдошлардан бири ҳазиллашиб. — Қаттиқ кулги кўтарилди. Раис ҳам қўшилиб кулди...

Тўғрисини айтганда, йирик ва кўп тармоқли хўжаликка моҳирлик билан раҳбарлик қилишдек мураккаб санъатни обдон эгаллаб олиш осон иш эмас. Бекхон Қурбонов колхозга раис бўлгандан бери ўтган йиллар ичида пахта ҳосилдорлиги қарийб уч баравар кўпайди: 1964 йилда ҳар гектар майдондан атиги 12,2 центнердан ҳосил олиниб, давлатга 1171 тонна пахта сотилган бўлса, 1970 йилда ҳар гектар майдондан 35,5 центнердан хирмон кўтарилиб, ялпи ҳосил 3193 тоннага етказилди. Умумий даромад 1964 йилдаги 608 минг сўмдан 1970 йилга келиб, 2 миллион 676 минг сўмга етказилди. 1972 йилда колхоз тўлиғича қимматбаҳо хом ашё бўлган ингичка толали пахта етиштиришга кўчди. Ўша йили ипак пахтанинг ҳар гектаридан — бу ерлар шароитида рекорд ҳосил — 30,1 центнердан хирмон кўтарилиб, давлатга 2800 тонна «оқ олтин» сотилди. Фақат пахтачиликнинг ўзидан 2 миллион 273 минг сўм даромад олинди.

Бу улкан ютуқларни қўлга киритишда, юксак марраларни эгаллашда колхоз раиси Бекхон оғанинг хизматлари катта, албатта. Кейинги икки йил ичида ободончилик ва маданий қурилиш соҳасида ҳам талай ишлар қилинди.

Шу кунларда ғўза парваришини муваффақият билан давом эттираётган дала меҳнаткашларига барча зарур моддий-маиший шароитлар яратиб берилган. Колхозчилар учун даланинг ўзида кўчма савдо ташкил этилган, ҳафтада 2 марта янги кинофильмлар, ойда бир марта концерт ёки спектакль кўрсатилмоқда.

Колхоз меҳнаткашлари беш йилликнинг ҳал қилувчи, учинчи йилида янада юксак марраларни кўзламоқдалар.

«Меҳнат қилган элда азиз» деганларидек, 1972 йил Бекхон Қурбоновнинг ҳаётида ўчмас из қолдирди. Партия ва ҳукуматимиз унинг хизматларини тақдирлаб, олий мукофот — Ленин ордени билан мукофотлади. Юксак мукофот уни янги ташаббусларга қанотлантирди, халқ бахт-саодати йўлида янада зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишга илҳомлантирди.

Бекхон оға 1953 йилдан бери халқ хизматкори деган фахрли номни ҳам шараф билан оқлаяпти. 1971 йилда меҳнаткашлар унга катта ишонч билдириб, Сурхондарё область Советининг депутати этиб сайладилар. Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига бу йилги сайловларда ҳам колхоз аъзолари ғоят юксак ишонч билдириб, яна область Советининг депутатлигига Бекхон оға номзодини кўрсатдилар. У Сурхондарё область Советининг депутатлигига овозга қўйиш учун 51-Калинин номли сайлов округидан рўйхатга олинди. Барча сайловчилар Бекхон Қурбоновни ўзларининг энг ишончли ва муносиб номзодлари деб атамоқдалар.

...Бекхон оға билан хайрлашар эканмиз, унга сайловчилар ишончини тўлиқ оқлашда муваффақият тиладик.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Бухоро области. Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхозининг сут-товар фермаси ходимлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида давлатга камида 1210 тонна серқаймоқ сут топшириш мажбуриятини олганлар. Колхознинг моҳир сигир соғувчиларидан Музайям Ҳамидова, Руқия Ҳожиева, Ҳамида Жумаева, Суппия Сайфиева сингари пешқадам сигир соғувчилари ўзларига бириктилган ҳар бир сигирдан йил давомида камида 3 минг литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқдалар.

Суратда: илғор сут соғувчилардан С. Сайфиева ва А. Шариповалар.

Б. Мўминов фотоси. (ЎзТАГ).

ГАЗЕТА РЕДАКТОРЛАРИНИНГ ЎҚИШИ

Тошкентда раҳбар партия ва совет кадрларини қайта тайёрлаш республикалараро курсларида навбатдаги машғулотлар тугади. Курс тингловчилари — Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистондаги шаҳар ҳамда район газеталарининг редакторлари марксизм-ленинизм назарияси ва КПСС сиёсатининг актуал проблемаларини, партия қурилиши асосларини, социалистик экономикани илмий бошқариш, коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишда матбуотнинг роли ва тутган ўрнига доир масалаларни ўргандилар. Курсда КПСС Марказий Комитети 1973 йил апрель Пленуми материаллари юзасидан лекциялар ўқилди.

Машғулотларнинг якунловчи куни Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ч. Отаев ҳозирги босқичда Коммунистик партиянинг идеология иши соҳсидаги асосий вазифалари тўғрисида лекция ўқиди.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ КИТОБЛАР

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти қуйидаги китобларни босмадан чиқарди.

Иззат СУЛТОН. Тўрт томликнинг учинчи томи. НАВОИЙНИНГ ҚАЛБ ДАФТАРИ. Буюк шоирнинг ҳаёти билан ижоди ўзининг ва замондошларининг тасвирида. 424 бет, тиражи 10.000, баҳоси 1 сўм 41 тийин.

Адҳам АКБАРОВ. ШОИРНИНГ ҲАЁТИ. Ғафур Ғуломнинг ҳаёти ва ижоди. 208 бет, тиражи 10.000, баҳоси 81 тийин.

Александр ЧАКОВСКИЙ. ҚАМАЛ. Роман. Иккинчи китоб. Шариф Юсупов ва Ҳусан Рўзиматов таржимаси. 360 бет, тиражи 60.000, баҳоси 80 тийин.

Шукрулло. ТАНЛАНГАН АСАРЛАР. Икки томликнинг биринчи томи. Шеърлар ва достонлар. 340 бет, тиражи 10.000, баҳоси 1 сўм 70 тийин.

Константин СИМОНОВ. СОЛДАТ БЎЛИБ ТУҒИЛМАЙДИЛАР. Роман. Ваҳоб Рўзиматов таржимаси. 416 бет, тиражи 30.000, баҳоси 81 тийин.

Эътибор ОХУНОВА. ЛИРИКА. Лирик шеърлар тўплами. 168 бет, тиражи 20.000, баҳоси 56 тийин.

Эркин ВОҲИДОВ. ДОСТОНЛАР. 148 бет, тиражи 35.000, баҳоси 84 тийин.

Султон ЖУРА. ШЕЪРЛАР. Тўпловчилар Ғаффор Мўминов, Наби Қобилов. 268 бет, тиражи 10.000, баҳоси 1 сўм 10 тийин.

Андрей УПИТ. ЖАННАТДАН ҚУВИЛГАНЛАР. Ҳикоялар. Русчадан Эркин Абдуллаев таржимаси. 144 бет, тиражи 15.000, баҳоси 19 тийин.

ФАН-ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

СУВ ОСТИ КЎПРИГИ

Яқинда чет эл матбуотида Сицилия ва Италия ўртасида сузиб юрувчи сув ости туннели қурилиши усуллари ҳақида янги маълумотлар босилиб чиқди.

Битта боғламга бирлаштирилган конструкция учта қувурдан иборат бўлади. Ён қувурлардан автотрассалар, ўртасидагидан темир йўл ўтади. Лойиҳа муаллифларининг фикрига кўра, келажакда темир йўл, эҳтимол, ўз аҳамиятини йўқотиши мумкин. У ҳолда ўртадаги қувурни қайта жиҳозлаб, яна бир автомобиль йўлига айлантирса бўлади.

Туннелнинг қувурлари ва қурилиши замонавий техника даражасида. Кўприкни сув тагида ушлаб турувчи бетон лангарни тўғридан-тўғри денгиз остида цементлаш мумкин. Бунда ҳозир нефть ва газ қазиб чиқаришда қўлланилаётган техникадан фойдаланилади.

Мессинский бўғози сув остидаги барча ишлар ғоввос иштирокисиз, дистанцион манипулятор бошқарувн ёрдамида, телевизион қурилма назоратида олиб борилади. Лойиҳа муаллифларининг фикрига кўра, қувурларнинг девори уч хил қатламдан иборат бўлиши лозим.

Эҳтимол, бу лойиҳа 1977 йилда амалга оширилса керак.

ЧУВАЛЧАНГ—КУШАНДА

Бундан бир неча йил муқаддам денгиз чувалчангидан (бу ёмғир чувалчангининг қадимий ўтмишдоши) ҳашаротлар учун заҳарли бўлганлари аниқланган эди. У неренстоксин, деб аталади. Унинг тузилишини билишга муваффақ бўлинди.

Ҳозир япон олимлари неренстоксиндан ажратиб олинган падаҳнинг саноат синтезини ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Бу янги «дори-дармон» шоли заракунандалари ва бошқа ҳашаротларга қарши кенг қўлланилмоқда. Денгиз чувалчангидан олинган бу кушанда йирик ҳайвонлар учун зарарсиз бўлиб, тез ҳазм бўлади. Ўтган йили падандан ярим минг тонна ишлаб чиқарилди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЖАДАЛ СУРЪАТ БИЛАН

Амударё район ижроия комитети газетхонларнинг редакция орқали олинган шикоят хатини текшириб кўриб, унда келтирилган фактлар тўла тасдиқланганлигини маълум қилди.

Мавжуд камчиликларни тугатиш чоралари кўрилмоқда. Чунончи, Максим Горький номли совхоз территориясида 17 километр масофадаги йўл қурилиши жадал суръат билан олиб борилмоқда. Ҳозиргача бу ишга 184 минг сўм маблағ сарфланди. Йўл июнь ойининг охирида қуриб битказилади. Совхозда клуб биноси қурилиши учун лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланмоқда.

СПОРТЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Бир группа ўқувчилар редакцияга йўллаган хатда Қўшкўпир районидаги Чехов номли, «Партия XIX съезди» мактабларида физкультура ва спортга етарли эътибор берилмаётгани, спорт инвентарлари талабга жавоб бермаслиги кўрсатилганди.

Район ижроия комитетидан олинган жавобда айтилишича, текшириш ўтказилганида хатда келтирилган фактлар тасдиқланган. Мазкур мактабларда спорт майдончалари учун ер ажратиб берилган, спорт инвентарлари сотиб олинган. Районда физкультура ва спортни ривожлантиришга қаратилган тадбирлар белгиланиб, амалга оширилмоқда.

КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми қарорлари—оммага

ЛЕНИНИЗМ ҒОЯЛАРИНИНГ ТАНТАНАСИ

Партиямиз ва халқимизнинг ҳар бир ғалабасида, хорижий дўстларнинг ҳар бир ютуғида Ленин ғояларининг тантанаси тобора яққол намоён бўлмоқда. Ленин ўзининг назарий ва амалий фаолияти, жасорати ва маҳорати билан асримизнинг кураш йўлини очиб берган энг буюк зотдир. Унинг номи давримиз улуғ революцион ишларининг, тарихий ғалабаларининг рамзи бўлиб қолди.

Ленин социализм ва коммунизм қуриш йўлларини, социализмнинг ташқи сиёсати илмий назариясини ишлаб чиқди, халқаро аҳвол ва унинг йўналишини, совет мамлакати меҳнаткашларининг ва халқаро пролетариатнинг реал синфий манфаатларини, социализм ва коммунизм қуриш манфаатларини ҳисобга олиб, социалистик давлатнинг изчил революцион ташқи сиёсат программасини, бу программанинг негизи—турли ижтимоий системадаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ва пролетар интернационализми принципларини, тенглик, дўстлик, ўзаро ёрдам принципларини ишлаб чиқди. «Биз, —деган эди Владимир Ильич, — **миллий душманликнинг, миллий низонинг, миллий айримликнинг душманимиз. Биз — халқаровчилар, интернационалистлармиз**». Ленин янги жамият қуриш учун курашни халқаро революцион курашнинг, дунёни революцион тарзда ўзгартиришнинг таркибий қисми деб ҳисоблади. Ленин ташқи сиёсатнинг ички сиёсат билан узвий боғлиқлигини, унинг синфий эканлигини, тинчлик ва социализм учун кураш ягона умумий улуғ вазифа эканлигини, жаҳон сиёсатида ишчилар синфи, халқлар оммаси тарихий ролининг тобора ошиб боришлигини ва унинг ҳал қилувчи аҳамиятини кўрсатиб берди.

Улуғ доҳиймиз ишлаб чиққан ташқи сиёсат принциплари партиямиз томонидан конкрет тарихий шароитларни эътиборга олган ҳолда ривожлантирилди. Ленин мероси амалда тобора кенг татбиқ этила бориб, тантана қилди ва тантана қилмоқда: у фақат халқаро муносабатлар ривожигагина эмас, балки инсоният тарихининг йўналишига ҳам борган сари кучли таъсир кўрсатмоқда. Коммунистлар етакчилигида жаҳон ишчилар синфининг, халқлар оммасининг халқаро сиёсатдаги роли ва аҳамияти тобора ошмоқда. Булар 1917 йил октябрида инқилобнинг иккинчи кунида қабул қилинган ленинча тинчлик Декретидан, 1971 йил апрелида КПСС XXIV съездида қабул қилинган Тинчлик программаси ўртасидаги давр зафарларида, Тинчлик программасининг муваффақият билан бажарилиши самараларида яққол кўриниб турипти.

Бу янги самаралар, ташқи сиёсат соҳасидаги, дунёда тинчликни ва хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги янги ютуқларимиз КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми материалларида. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг халқаро фаолияти тўғрисида»ги докладида батафсил ва аниқ баён этилди, бу соҳадаги кураш истиқболлари таъкидланди ва актуал вазифалар белгиланди. Апрель Пленуми бутун дунёда зўр эътиборга сазовор бўлди. Унинг қарорларида ленинизм ғояларининг тантанаси яна бир бор яққол ифодаланди.

КПСС Марказий Комитети, Марказий Комитет Сиёсий бюроси, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев Ленин васиятларига амал қилиб, партия XXIV съезди қарорларини, Тинчлик программасини амалга ошириш, халқаро майдонда ижобий ўзгаришларга эришиш соҳасида катта иш қилдилар, Ленин ғояларининг янги тантаналарига эришдилар.

Биз Ленин орзу қилган энг бахтли даврда яшаб, Ленин асос солган ва 50 йиллиги яқинда зўр тантана билан нишонланган СССРда яшаб ва меҳнат қилиб, мамлакатимиз шон-шуҳратини, унинг халқаро намуна ролини тобора оширмоқдамиз. Ўз хўжалик сиёсатимиз билан, Ленин айтгандек, ўз таъсиримизни халқаро сиёсатга ўтказмоқдамиз, давлатимиз куч-қудратига, обрў-эътиборига, халқимиз мададига таяниб актив, ташаббускор сиёсат юритяпмиз, дунёдаги вазиятда ижобий силжишларга кўмаклашяпмиз.

Ленин социализмнинг жаҳон системасига ва халқаро сиёсатни белгиловчи кучга айланишини башорат қилган ҳамда социалистик давлатлар ҳамдўстлиги ва позициясини мустаҳкамлашни васият қилган эди. Эндиликда бундай система ва куч—жаҳон социалистик системаси мавжуд. Қардош социалистик мамлакатларнинг позициялари, уларнинг бирлиги анча мустаҳкамланди. Бу мамлакатларнинг баҳамжиҳат сиёсати, апрель Пленумида таъкидланганидек, халқаро воқеаларнинг боришига кучли таъсир кўрсатмоқда, ижобий ўзгаришларда тобора кучлироқ роль ўйнамоқда. Эндиликда социализм синфий курашнинг ҳамма фронтларида актив ҳужум қилмоқда. Вьетнамга қарши империалистик агрессия тўхтатилди. Бу кейинги йиллардаги энг катта ғалаба бўлди. ГДР атрофидаги сиёсий қамал тугатилди. Кубанинг халқаро мавқеи мустаҳкамланди. Турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ленинча принциплари кенг миқёсда эътироф қилинди. «Совуқ уруш»дан кескинликни юмшатиш сари бурилиш қилинмоқда. Жаҳон миқёсидаги ижобий тенденцияларни кенгайтириш ва мустаҳкамлашнинг муҳим шартлари етилмоқда.

Партиямиз ва ҳукуматимиз раҳбарларининг, айниқса ўртоқ Л. И. Брежневнинг капиталистик давлатлар ва уларнинг ҳукумат бошлиқлари билан мамлакатимизда ва чет элларда олиб борган ва олиб бораётган учрашувлари, суҳбатлари, унинг яқинда ГФРга қилган сафари, у ердаги музокаралари, СССР ва ПХРнинг ГФР билан тузган шартномалари ва яқинда СССР ва ГФР ўртасида имзоланган бир неча битимлар, Ғарбий Берлинга доир тўрт томонлама битим имзолангани, ГДР билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг асослари тўғрисида шартнома тузилганлиги, ГФР билан социалистик давлатларнинг ўзаро манфаатли муносабатлари ривожланиши, ГФР билан ЧССР ўртасида музокараларнинг бошлангани, СССР ва Франция муносабатларининг муттасил ривожланиб бораётганлиги, Европа хавфсизлиги системасини тузишга бағишланган Кенгаш тайёрланаётганлиги, СССР — Япония муносабатлари яхшиланаётганлиги, бошқа кўпгина мамлакатлар билан ҳам яхши муносабатларнинг ривожланиши, айниқса СССР билан АҚШ муносабатларида яхшилик томон ўзгариш юз бераётганлиги, қуролсизланиш проблемаларига оид музокаралар ва бу соҳадаги айрим ютуқлар — буларнинг ҳаммаси халқаро кескинликни юмшатиш сари бурилиш бўлаётганлигини яққол кўрсатмоқда. Яқин Шарқдаги оғир аҳволни бартараф қилиш, нормаллаштириш учун курашилмоқда.

Ленин капитализм умумий кризисининг, зиддиятларининг чуқурлаша бориши империализм позицияларини заифлаштиришини, бир қатор иқтисодий омиллар ва халқ оммасининг жиддий ҳаракатлари, талаблари капиталистик давлатларни социалистик давлат билан алоқа қилишга мажбур этишини кўрсатиб ўтган эди. Бу ҳозирги пайтда капиталистик мамлакатлар ўртасидаги зиддиятларда, синфий ва умумдемократик курашларнинг юксалишида, АҚШ ва бошқа капиталистик давлатларнинг СССР ва жаҳон социалистик системаси куч-қуввати билан ҳисоблашишга мажбур бўлаётганида ва социалистик давлатлар билан муносабатларни яхшилаш йўлига кираётганида исботланмоқда.

Владимир Ильич сиёсатда эҳтиёт ва хушёр бўлиш, реакцион, агрессив доираларнинг найранглари ва игволарини, реакцион идеология ва пропагандани аёвсиз фош этиш зарур деб таълим берди. Партиямиз Лениннинг бу кўрсатмасига ҳамиша амал қилиб келмоқда. Марказий Комитет апрель Пленуми бу жанговор вазифани ҳамда ютуқларимиздан ва сиёсатимиздан халқаро жамоатчиликни кенг, тўғри хабардор қилиб туриш зарурлигини алоҳида қайд қилиб ўтди.

Ленин мустамлака ва ярим мустамлака мамлакатлари ва халқларига, уларнинг озодлик ва мустақиллик учун курашларига, демократияга ва социализмга ўтишларига беғараз ёрдам қилишимиз ҳақида таълим берган ва бу халқларнинг империализмга қарши курашда ошиб борувчи ролига катта баҳо берган эди. Партиямиз Лениннинг бу кўрсатмаларига ҳам ҳамиша амал қилиб келмоқда. Жаҳон тараққиётида бу халқларнинг роли тобора ошмоқда.

СССР, қардош социалистик давлатлар мазлум халқларининг, ёш давлатларнинг озодлик, мустақиллик учун, мустамлакачиликни батамом тугатиш учун, иқтисодий ва социал тараққиёт учун курашида вафодор дўст ва мададкор бўлиб майдонга чиқмоқдалар. Апрель Пленуми бундай актив қўллаб-қувватлашни СССРнинг ўзгармас йўли деб таърифлади.

Ленин халқаро коммунистик ҳаракат сафларини бутун чоралар билан жипслаштиришни ва мустаҳкамлашни, ишчилар синфини, барча демократик кучларни бирлаштириб, антиимпериалистик фронт тузишни васият қилди. Партиямиз Лениннинг бу васиятларига ҳам содиқ бўлиб келди ва содиқ бўлиб қолади. Эндиликда замонамизнинг асосий сиёсий кучи халқаро коммунистик ҳаракат ва халқаро умумдемократик, антиимпериалистик фронт мавжуд.

Барча марксчи-ленинчи партиялар ва оммавий жамоат ҳаракатлари КПСС ва Совет давлатининг тинчлик учун кураши ва фаолияти билан бирдам бўлмоқдалар. Буни апрель Пленуми мамнуният билан қайд қилди. Пленум коммунистик ҳаракат жипслигини ҳар томонлама мустаҳкамлаш учун курашга тайёр эканлигимизни, Хитой раҳбарларининг антисовет ва бошқа зарарли иш юритишларига қарамай, Хитой билан муносабатларда XXIV съезд йўлини бундан буён ҳам ўтказаверишга аҳд қилганлигимизни таъкидлади, барча тинчликсевар кучлар ҳаракатини, уларнинг Москвада ўтказиладиган жаҳон конгрессига катта эътибор билан қараб қўллаб-қувватлашимизни билдирди.

Шундай қилиб, партиямиз XXIV съезд олға сурган Тинчлик программасини бажаришда жуда катта ютуқларга эришди. Бунда, Пленум таъкидлаганидек, шахсан Л. И. Брежнев катта ҳисса қўшди. У Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти билан тақдирланди.

Пленум материаллари ҳамон барча қитъалар, мамлакатлар матбуоти ва жамоатчилигини қизиқтирмоқда. Совет кишилари ва хорижий дўстлар Брежневни юксак мукофот билан самимий муборакбод қилмоқдалар. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг органи «Нойес Дойчланд», жумладан, ёзадики, В. И. Ленин ижодий ривожлантирган марксизм таълимоти тинчлик ва социализм учун курашда ғоят қудратли куч сифатида ўзини кун сайин тобора кўпроқ намоён этмоқда. КПСС XXIV съездининг қарорларида, қардош партияларнинг ҳамма асосий ҳужжатларида, бутун дунё революцион ҳаракатининг курашида мана шу таълимотни кўрамиз. Л. И. Брежневга Халқаро Ленин мукофотининг берилишидан Ҳиндистон жамоатчилиги кенг табақалари ҳам бағоят мамнун бўлди. «Бу юксак мукофот ер юзида мустаҳкам тинчлик ва мустақилликка эришиш ишида КПСС Марказий Комитети Бош секретари кўрсатган хизматлар эътироф этилганлигининг нишонасидир» — деди Ҳиндистоннинг таниқли сиёсий арбоби, Марказий ҳукумат аъзоси Мохан Кумарамангалам.

Совет кишилари КПССнинг ленинча ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан тўла-тўкис қўллаб-қувватламоқдалар, инсоният тинчлигини ва социал тараққиётини таъминлашга, Ленин ғояларининг янада улуғвор тантаналарига янги катта ҳисса қўшамоқдалар. Ленинчи партиямиз дунё узра озодлик ва адолат байроғини баланд кўтариб, XX асрни инсоният тақдиридаги туб ўзгаришлар асри сифатида шарафламоқда. Ленин иши яшамоқда ва ғалаба қилмоқда. Ленин орзу қилган дунё барпо этилмоқда.

З. НУРИДДИНОВ,
профессор.

МЕХАНИЗАТОР МИНБАРИ

ҲОСИЛ ТАҚДИРИ

Шу кунларда ғўза парваришини кун сайин кучайтиряпмиз. Бригадамизда иккинчи комплекс парвариш тугалланди, озиқлантирилган, сувга қондирилган ғўзалар барқ уриб ўсяпти, шоналаяпти. Гектаридан 65 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга мустаҳкам замин яратиляпти.

Лекин ғўза парваришида жиддий нуқсонлар мавжудлигидан кўз юма олмаймиз. Булар нималардан иборат? Пахтазорларимизда бегона ўтлар кўп. Бунга сабаб шуки, ёғингарчилик нормадан ортиқ бўлди, ҳаво анча салқин келди. Бунинг устига, колхозчиларимиз пилла қурти парвариши билан банд бўлиб қолдилар. Бироқ турли баҳоналар кўрсатиб, ғўза парваришидаги қолоқликни хаспўшлашга ҳаққимиз йўқ. Биз ҳосил тақдири учун жавобгар кишилармиз.

Вазиятни ҳисобга олиб, ишимизни қайта ташкил этдик. Мавжуд чопиқ тракторларининг ҳаммасини культивация, эгат олиш, қатор ораларига ўғит солишга сафарбар қилдик, механизаторлар ўзаро мусобақалашиб ишлашяпти. Ҳар биримиз кунига 7-8 гектар майдонда чуқур культивация ўтказяпмиз, айни кезда ерга ўғит солиб, сув тарашга эгат оляпмиз. Ишда сифатга алоҳида эътибор беряпмиз. Бунда трактор иш органларининг мукаммал бўлиши ҳал қилувчи роль ўйнаяпти. Бугун бажарган ишимиз ҳақида кечқурун рапорт берамиз, эрталик ишимизни белгилаб оламиз. Нормани ошириб бажарган механизаторларнинг тажрибасини ўрганамиз, орқада қолаётган механизаторларга олдингилар сафидан ўрин олиши ҳақида маслаҳатлар берамиз. Колхозимизда сифат комиссияси ташкил қилинган. Механизаторлар бажарган иш комиссия томонидан қабул қилингандан кейингина ҳақ тўланади.

Ёғингарчилик оқибатида хўжалигимиз бўйича 350 гектар майдонни қатқалоқ қоплади, ғўзаларнинг ўсиш ва ривожланиши кечикди. Биз, механизаторлар бунга бефарқ қарашимиз мумкин эмас эди. Дарҳол қатқалоққа қарши кураш бошладик, чуқур ва кенг культивация ўтказиш йўли билан қатор ораларини юмшатиб, тупроқни майин ҳолга келтирдик. Ҳозир ғўзалар иссиқлик ва ҳаводан яхши баҳра олиб, гуркираб ўсяпти. Лекин ҳали асорати тўла тугатилгани йўқ. Июнь ойида ўша майдонларда қўшимча бир марта комплекс парвариш ўтказишни назарда тутмоқдамиз.

Июнь—ғўза парваришида ҳал қилувчи ой. Шу ойда ғўзаларни ёппасига шоналатиб, гуллатиб, ҳатто кўсаклатиб олган деҳқонлар ютади, кечиккан деҳқонлар ютқазади. Тўғри, хўжалигимиздаги айрим бригадаларнинг ғўзалари дуркун ўсяпти, кутилганча ҳосил нишоналари тўплаяпти. Бу билан чеклана олмаймиз. Ҳамма бригадаларда юқори ҳосил тўплангандa, тўла сақлаб қолингандагина 1200 гектар майдонда юқори ҳосил етиштира оламиз.

Бунинг учун нималар қилиш керак? Ҳар бир механизатор трактори билан пайкалга кирар экан, бир вақтда бир неча хил иш бажарсин. Шунда вақтдан ютилади, ўсимликнинг тез ривожланишига имконият яратилади. Мен культивация даврида ғўзаларни озиқлантириб кетяпман, сув тарашга эгат оляпман, бир парча ер, бир туп ғўзани эътибордан четда қолдирмаяпман. Ҳозир икки томонлама культивация ўтказишни кучайтириш зарур. Акс ҳолда бегона ўтларни тўла йўқотиб бўлмайди. Бунда трактор тезлигига алоҳида эътибор қилиш керак. Тезлик нормадан ортиқ бўлса, ёш ниҳолларни тупроқ кўмиб кетиши ёки илдизини жароҳатлаб қўйиши мумкин.

Биз, механизаторлар ўзаро маслаҳатлашиб, культивацияни неча сантиметр чуқурликда ва кенгликда ўтказишни белгилаб оламиз, агрономлар ҳар гектар ерга ўғитнинг қайси туридан неча килограмм солишни, ўғит ғўзаларнинг илдизидан нечоғли олис ёки яқин бўлишини аниқлаб берадилар. Қатор оралари узунаси ва кўндалангига нечоғли кенгроқ ва чуқурроқ юмшатилса, чопиқчиларнинг иши шунча енгиллашади, бегона ўтлар камаяди, ғўзаларнинг дуркун ўсишига қулай шароит яратилади. Шу кунларда 23 та «СУЗ» агрегати воситасида ғўзаларни озиқлантиряпмиз.

Бу йилги шароитда ғўзаларни барвақт озиқлантириш катта аҳамиятга эга. Сабаби, ёғингарчиликлар туфайли тупроқнинг устки қатламидаги ўғитлар остки қатламига тушиб кетди, ўсимлик ундан яхши фойдалана олмаяпти. Тезроқ илдиз системасини мустаҳкамлаши учун ерга дарҳол минерал ва органик ўғитлар солиш мақсадга мувофиқдир. Ғўзалар гўнг, қўй қийи ва бошқа органик ўғитлар билан ўғитланганда айниқса тез ўсиб, ривожланишини тажрибада кўрдик. Шунинг учун ғўзаларни озиқлантиришда органик ўғитлар биринчи ўринга қўйиляпти. Ҳар гектар ер ҳисобига 10-12 тонна чиритилган гўнг, қўй қийи солишни планлаштирдик ва амалга оширяпмиз

Июнь ойида ҳамма майдонларда камида икки марта, ғўзалари суст ўсаётган, кам ҳосил тўплаётган участкаларда уч марта комплекс парвариш ўтказамиз. Бунда культивацияга биринчи даражали иш деб қараймиз. Биз механизаторлар билан сувчиларнинг ишини бир-бирига боғлаб олиб боряпмиз. Сувдан чиқарилган пайкаллар етилиши билан дарҳол чуқур культивация ўтказамиз. Культивация бир кун кечиктирилса ҳам зарар кўрилади. Чунки эгат оралиғи ёрилиб, ўсимликнинг илдизи шамоллайди, бунинг устига, ишлов даврида кесак кўчади. Бунга йўл қўймаслигимиз керак. Ҳар бир механизатор ишда сон билан сифатга алоҳида эътибор бермоғи даркор.

Хўжалигимизда ишидан ўрнак олса арзийдиган механизаторлар кўп. Мўънисхон Тўраева, Мадаминжон Қўчқоров, Турғунбой Фазлиддинов, Шарофиддин Ашуров каби ўнлаб дала гвардиячиларимиз кунлик графикни бир ярим-икки ҳисса бажариш билан мўл ҳосилга пухта замин яратяптилар. Биз, ҳамма механизаторлар шундай жонбозлик билан меҳнат қилишларининг тарафдоримиз. Чунки ҳосил тақдири уларнинг қўлидадир.

Мен бригадамиз бўйича гектаридан 65 центнердан пахта хирмони кўтаришга қўлимдан келган ҳиссамни қўшаман, ўзим парвариш қилаётган пайкаллардаги ғўзаларни машина теримига мослаб ўстираман, мавсумда «зангори кема»да 500 тонна дурдона теришга сўз бераман.

Алижон ЛАТИПОВ,
Чуст районидаги «Партия XXII съезди» совхозининг механизатори, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ВДР. Республикада шолининг баҳорги ҳосилини ўриб-йиғиб олиш ёмғирлар мавсуми бошланишига тўғри келиб қолди. Шу боисдан ҳам қишлоқ хўжалик кооперативлари ўримни қисқа муддатларда ўтказиш учун бутун куч ва воситаларни ишга солмоқдалар. Суратда: Хатай вилоятида шоли ўриш.

ВИА—ТАСС фотоси.

МОНГОЛИЯ АРАТЛАРИнинг СЪЕЗДИ

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). Бу ерда Монголия қишлоқ хўжалик бирлашмалари иттифоқининг IV съезди очилди. Президиумда қишлоқнинг донгдор меҳнатчилари билан бир қаторда Монголия Халқ революцион партияси ва Монголия Халқ Республикаси ҳукуматининг раҳбарлари, чет эллик меҳмонлар, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг делегациялари ўтирибдилар. Энг яхши чорвадорлар, деҳқонлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари, қишлоқ хўжалик бирлашмаларининг раисларидан иборат 660 дан ортиқ делегат ҳозирги съездда монгол аратлари кўп минг кишилик отрядининг вакилларидир. Съезднинг кун тартибида қишлоқ хўжалик бирлашмалари иттифоқи Олий Кенгашининг ҳисобот доклади ва ташкилий масалалар бор.

Мажлис аҳли самимий кутиб олган Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети, Буюк Халқ Хурали Президиуми ва Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг съездга йўллаган табрикномасини ўқиб эшиттирди.

Монголия Халқ Республикаси қишлоқ хўжалик бирлашмалари иттифоқи Олий Кенгашининг раиси, қишлоқ хўжалик министри М. Даш ҳисобот доклади қилди.

ИЛМИЙ-ТЕХНИКАВИЙ ҲАМКОРЛИК

Прагада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши илмий-техникавий ҳамкорлик комитетининг бешинчи мажлиси бўлиб ўтди.

Комитет атрофдаги муҳитни муҳофаза қилиш ва яхшилаш, шу муносабат билан табиий ресурслардан рационал фойдаланиш соҳасидаги ҳамкорлик қандай бораётганлигини муҳокама қилди.

Комитет янги саноат катализаторларини яратиш ҳамда саноатда қўлланиладиган катализаторлар сифатини яхшилаш соҳасидаги, илмий приборсозлик ҳамда илмий кадрлар тайёрлаш соҳасидаги ҳамкорликнинг аҳволини ҳам муҳокама қилди.

Комитет эргономика, бионика соҳасидаги ҳамкорликни ташкил этиш, халқ хўжалигининг турли тармоқларидаги биохимик жараёнлар учун қурилмалар ва автоматлаштириш воситаларини яратиш, шунингдек рак касалликларини тадқиқ қилиш ва шу касалликларга қарши кураш борасидаги таклифларни кўриб чиқиб, зарур тадбирларни белгилайди.

Комитет қабул қилган қарорлар ва кўриб чиқилган масалалар юзасидан ўтказилган амалий мунозараларнинг бориши Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг фан-техника соҳасидаги ҳамкорлиги чуқурлашиб, социалистик иқтисодий интеграцияси ривожланиб бораётганлигидан далолат беради.

(ТАСС).

ФОН МАНШТЕЙН ВАФОТ ЭТДИ

БОНН, 12 июнь. (ТАСС). Мюнхенда 85 ёшида собиқ гитлерчи фельдмаршал Эрих фон Манштейн вафот этди. У нацист вермахтида Сталинград остоналарида қуршовда қолган гитлерчи қўшинларнинг группировкасига ёриб ўтишга беҳуда уринган «Дон» армияси группасига қўмондонлик қилган эди. 1949 йилда У Англия ҳарбий трибунали томонидан 18 йил қамоқ жазосига ҳукм этилган, аммо 1952 йилда озод қилинган эди. У сўнгги йилларда Баварияда яшади, реваншчи ташкилотларга аъзо эди.

Р. НИКСОННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН, 12 июнь. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Никсон Орландо шаҳридаги Флорида технология институтини битириб чиқувчилар ҳузурида сўзлаган нутқида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга қиладиган визитини табриклади.

Бундан бир йил муқаддам менинг Совет Иттифоқига қилган сафаримга жавобан, деди Р. Никсон, Леонид Брежнев яна бир ҳафтадан кейин Қўшма Штатларга келади. Л. И. Брежневнинг «ҳозир планетамиз мустаҳкам ва узоқ давом этадиган тинчликка ҳар қачонгидан ҳам яқинлашиб қолди» деган сўзларини эслатиб, АҚШ президенти айтдики, агар биз қўлимиздан келадиган ишларнинг ҳаммасини қилсак, агар Америка ўз вазифаларини бажарса, агар Совет Иттифоқи сингари бошқа мамлакатларнинг ҳамкорлигидан биз баҳраманд бўлсак, у ҳолда сизлар, институтни шу йил битириб чиқувчилар мамлакатимизнинг урушсиз ўсиб, вояга етадиган биринчи авлоди бўлиб қолишингиз мумкин, мен бунга ишонаман. Биз эришмоқчи бўлган мақсад ҳам ана шундан иборат.

Биз ракета ҳужумидан мудофаа системасини чеклаш тўғрисида битим тузганлигимизни ҳаммангиз биласиз, деди сўзини давом эттириб Р. Никсон Бўлажак визит вақтида биз бошқа битимларни тузиш тўғрисида Совет Ититфоқи билан музокаралар олиб борамиз. Булар — жуда муҳим битимлар бўлади.

Бу битимлар системаларимиз ўртасидаги ихтилофларни тугатмайди, улар бир нарсага, биз қандайдир бошқа бир нарсага ишона берар эканмиз, бу ихтилофлар ҳам яшайверади.

Бироқ ана шу битимлар ҳаммамиз учун, айниқса сиз, институтни битириб чиқувчилар учун икки буюк давлат — Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи бир-бири билан ўдағайлашиш ўрнига, бир-бирлари билан дунёнинг энг муҳим районларида кичик урушга эмас, балки ядро урушига айланиб кетиши мумкин бўлган жанжалларни қилиб юриш ўрнига, — биз, Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи бир-биримиз билан гаплашишни ва ихтилофларимизни бартараф этиш учун бир-биримиз билан музокаралар олиб боришни тобора кўпроқ ўрганаётганлигимизни билдиради. Бундай қилиш уларга ҳам, бизга ҳам осон бўлмайди. Аммо биз ҳозир шундай воситани вужудга келтирдикки, унинг ёрдамида биз олга силжий оламиз.

Тинчлик, деди сўзини давом эттириб Р. Никсон, бир лаҳзалик бўлиши мумкин эмас ва бу тинчлик узоқ давом этади, деган гапни ҳам аввалдан айтиб қўйиб бўлмайди. Уруш вақтида ишлашга мажбур бўлинганидан ҳам кўра тинчлик йўлида ишлаш муҳимроқдир, ҳатто бу йўлда кўпроқ ишлашга тўғри келади. Тинчликни қуриш уруш олиб боришдан кўра қийинроқдир. Биз, шу авлод кишилари ана шу буюк вазифани зиммамизга олганмиз, сизлар, сизларнинг авлодингиз бу ишни давом эттириш имкониятига эга бўласизлар.

Шундан кейин Р. Никсон Европадаги қурол-яроғларни ва қуролли кучларни қисқартириш масалаларига, шунингдек АҚШнинг иқтисодий аҳволи масалаларига тўхталиб ўтди.

СССР БИЛАН САВДО-СОТИҚНИ ЁҚЛАБ ЧИҚМОҚДАЛАР

ВАШИНГТОН, 12 июнь. (ТАСС). АҚШ савдо саноат доираларининг вакиллари Совет Иттифоқи билан савдо-иқтисодий муносабатларни кенгайтиришга катта эътибор бермоқдалар.

«Эксон корпорейшн» компаниясининг ижрочи вице-президенти Колладо АҚШ конгресси вакиллар палатасининг бюджет комиссиясида Америка нефть институти номидан гапириб, қуйидагиларни айтди: «Совет Иттифоқига савдо-сотиқ соҳасида энг кўп қулайлик туғдириб берилиши АҚШнинг «туб манфаатларига жавоб берган бўлур эди». Колладо бундай тартибни бошқа социалистик мамлакатларга нисбатан ҳам жорий қилишга даъват этди.

Вакиллар палатасининг бюджет комиссияси савдо-сотиқ ҳақида ҳукумат томонидан тақдим этилган янги қонунни қараб чиқаётганлиги тўғрисида хабар берилган эди. Бу қонун жумладан, СССРга савдо-сотиқ соҳасида энг кўп қулайлик туғдиришни кўзда тутади. АҚШ ҳукуматининг Совет Иттифоқига бундай қулайлик яратиб бериши Америка — Совет муносабатларидаги сиёсий муҳитни янада яхшилашга кўмаклашади ва ташқи савдо баланси дефицитига дучор бўлган Қўшма Штатларнинг ўзига ҳам наф келтиради, деган фикрини қўллаб-қувватлаётган нотиқлар сони кун сайин ортиб бормоқда.

ЛЕНИНЧА ТИНЧ-ТОТУВ ЯШАШ СИЁСАТИНИНГ ТАНТАНАСИ

ДЕҲЛИ, 12 июнь. (ТАСС). Ҳиндистон парламенти штатлар кенгашининг ҳукмрон Ҳиндистон Миллий Конгресси партиясидан сайланган депутати Ҳиндистоннинг таниқли жамоат арбоби Д. П. Сингх ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати КПСС XXIV съезди илгари сурган Тинчлик программасини бажаришга қаратилган тинч-тотув яшашнинг ленинча принциплари шу сиёсатга асос қилиб олинган. Бу — халқаро кескинликни юмшатиш ва турли ижтимоий-сиёсий тузумдаги давлатлар ўртасида ўзаро фойдали иқтисодий ҳамда илмий-техникавий алоқаларни муваффақиятли суратда кенгайтириш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиради».

Совет Иттифоқининг тинчликсевар ташқи сиёсати, унинг ўзаро фойдали савдо-сотиқ ва иқтисодий ҳамкорликка интилаётганлиги, ер куррасидаги халқларнинг миллий-озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаётганлиги жаҳондаги демократик кучлар назарида Совет Иттифоқининг обрўсини ғоят ошириб юборди, деб таъкидлади Д. П. Сингх.

Д. П. Сингх яна қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Совет Иттифоқи барча кишиларнинг тенг бўлишига, бутун дунёда тинчликни ва умумий хавфсизликни мустаҳкамлашга, экономика ва савдо-сотиқнинг кўп соҳаларида ўзаро ҳамкорликка, Шарқ ва Ғарб раҳбарлари ўртасида юксак даражадаги алоқаларни кенгайтиришга интилаётганлиги ер куррасидаги барча халқларнинг туб манфаатларига жавоб беради. Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Ҳиндистон — Совет шартномасининг имзоланиши ана шу олижаноб мақсадларга эришиш йўлида олға қараб қўйилган қадам бўлди. «Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи, — деб таъкидлаб ўтди у, — ана шу шартномани имзолаш билан тинчлик ва адолат, ўзаро фойдали савдо-сотиқ ва иқтисодий ҳамкорлик ғояларига доим тарафдор эканликларини қатъий изҳор қилдилар. Ҳиндистон — Совет шартномасининг асосий моҳияти ҳам шундан иборат. Бу шартнома ҳар иккала мамлакат ўртасида қарор топган самимий дўстлик ва ўзаро ёрдам муносабатларини мустаҳкамлайди, шунингдек Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида савдо-сотиқ ва иқтисодий ҳамкорликни янада кенгайтириш учун мустаҳкам асос яратди».

«ФАЛОКАТ ҚАЙҒУСИ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАГИ ҲАРАКАТНИ ТЎХТАТОЛМАЙДИ»

ПАРИЖ, 12 июнь. (ТАСС). «Ту-144» самолёти ва унинг экипажи ҳалок бўлганлиги хусусида ҳамдардлик изҳор этилган хатлар ва телеграммалар СССРнинг Париждаги элчихонасига тинмай келиб турибди. Франция аэронавтикасининг таниқли вакиллари ва оддий ишчилар, ажнабий давлатларнинг элчилари ва Ле-Бурже атроф-тегарагидаги қишлоқ ва посёлкаларнинг фалокат шоҳидлари бўлган аҳолиси, Франция ҳукуматининг аъзолари ва кўпдан-кўп ёш французлар ёзишмоқда.

Неча юзлаб хат ва телеграммаларда ҳамдардлик сўзлари изҳор этилиши билан бирга, шу оғир жудолик техника тараққиёти йўлидаги олға ҳаракатни тўхтатолмайди ва товушдан тез авиация келажагини эҳтимол қилиб қўёлмайди, деган ишонч билдирилади.

Франция космик тадқиқотлар миллий марказининг бош директори Мишель Бинье фалокатдан сал олдин «Ту-144»га тушганлигини айтди. «Мен уни совет самолётсозлигига шон-шуҳрат келтира оладиган аъло даражадаги машина деб айта оламан», — деди у.

«Эр-Франс» бош директори Пьер Кот ўзи раҳбарлигидаги авиакомпанияни ҳам, «Аэрофлот»ни ҳам қизиқтирувчи товушдан тез учар авиациянинг тараққиёти» бундан буён ҳам олға бораверади, деб ишонч билдирди.

Жуда кўпчилик хатларда қандайин қийинчиликларга дуч келинмасин, фан ва техника тараққиёти тантанасига ишонч сўзлари айтилади. Масалан, Эвиан шаҳрининг фуқароси Люсьен Дондан бундай деб ёзади: «Совет кишиларига ҳамдардлигимизни изҳор этиш билан бирга, фалокатга учраган самолёт ўрнига тез орада янги «Ту-144» ҳавога кўтарилади, деб кутамиз».

Лионлик Пьетри фалокат пайтида Ле-Бурже аэродромида турганлиги ва «мард экипаж — ўз Ватанининг топшириғини бажараётган гражданлар ҳалокати шоҳиди бўлганлигини» ҳикоя қилади.

Аэродромдан сал наридаги Гарж-ле-Гонес аҳоли пунктида яшовчи Андрэ Гарэ бундай деб ёзади: «Дўстларимиз — Совет ишчилари ва мутахассислари меҳнатининг ажойиб натижаси бўлган самолёт фалокатининг шоҳиди бўлдим. Биз ҳаммамиз шу қайғули воқеадан ғоятда тўлқинландик ва уларга зўр мардлик тилаймиз, бусиз янги техникани яратишдек улуғ ишни рўёбга чиқариб бўлмайди».

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ БАҒДОД. Ироқ Республикасида ёшлар ва студентларнинг Берлинда ўтказиладиган X жаҳон фестивалида қатнашиш учун тайёргарлик кўрувчи миллий комитет тузилди.

Мамлакатдаги уч асосий сиёсий партия — Ироқ Араб Уйғониш партияси, Ироқ Коммунистик партияси ва Курдистон Демократик партияси ёшлар ташкилотларининг вакиллари комитет составига ўтди. Ахборот министри Ҳамид ал-Жубури комитетнинг раиси бўлди.

◆ ВАШИНГТОН. Америка конгрессининг ҳар иккала палатасидаги республикачилар партияси ва демократик партия аъзоларидан иборат 53 аъзоси АҚШ ҳукуматига мурожаат қилиб, ер остида ядро синовлари ўтказишни тўхтатишга ва ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисидаги умумий шартномани имзолаш ҳақида музокаралар бошлашга даъват этди.

◆ НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йоркда 15 июндан бошлаб совет фильмлари ҳафталиги ўтказилади. Шаҳардаги энг яхши концерт залларидан бири «Карнеги Холл»да, «Саҳро қуёши», «Угай она», «Иван Васильевич» ва бошқа совет бадиий фильмлари кўрсатилади.

Совет фильмлари ҳафтасининг ўтказилиши Америка жамоатчилигини ғоят қизиқтирмоқда.

◆ ПАРИЖ. Франция йўлларида ўтган шанба ва якшанба кунлари содир бўлган автомобиль фалокатларининг тўла бўлмаган якуни шундан иборатки, бу фалокатлар натижасида 48 киши ўлди ва 622 киши жароҳатланди, шундан 216 кишининг аҳволи жуда оғир.

◆ БОНН. Христиан демократик иттифоқ (ХДС)нинг Бонида ўтаётган навбатдан ташқари съезди Рейнланд-Пфальц ўлкасининг бош министри Г. Колни ХДСнинг янги раиси қилиб сайлади.

(ТАСС).

ВИЗИТ ТУГАДИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан ва ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг бошчилигидаги ВДР партия-ҳукумат делегациясининг ХХРга қилган расмий визити тугади.

ВДР партия-ҳукумат делегацияси Пекинда бўлган вақтда у ерда бўлиб ўтган митингда Ле Зуан нутқ сўзлади. У Вьетнам — Хитой дўстлигини ривожлантиришга эътибор бериб, «вьетнамликларнинг ғалабаси—социалистик мамлакатларнинг умумий ғалабасидир», Вьетнам «СССР, бошқа социалистик мамлакатлар халқларининг, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг катта ва қимматли мадади ва ёрдамини» олди, деб таъкидлади.

ВДР партия-ҳукумат делегацияси Ханойга қайтиб келди.

Пойтахт аэропортида ВДР вице-президенти Нгуен Лионг Банг, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР миллат мажлиси доимий комитетининг раиси Чионг Тинь, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР бош министрининг ўринбосари ва миллий мудофаа министри Во Нгуен Зиап ва бошқа расмий кишилар делегацияни кутиб олишди.

ПЕКИН КЕСКИНЛИКНИНГ ЮМШАТИЛИШИГА ҚАРШИ ЧИҚМОҚДА

Пекиндаги Синьхуа агентлиги Хельсинкида ўтказиладиган хавфсизлик ва ҳамкорлик масалалари хусусида Умумевропа кенгашига тайёргарлик юзасидан кўп томонлама маслаҳатлашув якунлари ҳақидаги мақолани тарқатди. Бу мақолани ўқиганингда жуда ҳам ҳайратда қоласан, киши: Ғарбдаги қандайдир «кремленолог» — «совуқ уруш» тарафдорининг асари Пекинда таржима қилиб чиқарилмаганмикин? Синьхуа агентлиги ҳаммага аён фактларга хилоф суратда Европада кескинликни юмшатиш жараёни сира ҳам содир бўлмаётир — «кескинлик юмшатилди деган сохта гапни Совет Иттифоқи тўқиб чиқарган», холос, деб даъво қилади. Совет Иттифоқи «кескинлик юмшатилди деган ана шу сохта гап» билан «ўзининг таъсир доирасини кенгайтириш»га, «ҳарбий куч-қудратини ошириш»га интилаётган эмиш. Ғарбий Европага «Совет ҳукмронлиги» таҳдид қилаётган эмиш. Хуллас, «Москванинг агрессивлиги» тўғрисидаги эски бир қанча уйдирмалар кўз ўнгимизда намоён бўляпти. Кескинликнинг юмшатилишидан манфаатдор бўлмаган Ғарбий Европа реакцияси ва НАТО милитаристлари зўр бериб уйдирмаларнинг кетидан қувмоқдалар.

Синьхуа агентлиги ўз уйдирмалари билан қаноатланмай, уларни «халқаро матбуотнинг фикрига таяниб «тасдиқлайди». Аммо Пекиннинг ана шу матбуот тўғрисидаги тасаввури тамомила бошқачадир. Мақолада социалистик мамлакатларнинг матбуотида, прогрессив газеталарида баён қилинган фикрлардан асар ҳам йўқ. Аммо мақолада ўнг буржуа органларидан олинган антисовет руҳдаги нақллар тўлиб-тошиб ётибди. Машъум «советшунос» Англияда чиқадиган «Таймс» газетаси саҳифаларида ўтказиладиган кенгаш гўё «Ғарб учун тузоқ» деб даъво қилади. Бу фикр уларга мақбулдир. Франциянинг «Круа» газетаси «Советларнинг ҳарбий таҳдиди кучайиб бормоқда» деган сафсатани ишга солди. Ғарб пропагандасининг антисовет уйдирмаларини ўз хоҳлаганича талқин этиш ролини ўз зиммасига олган Хитой агентлиги бу уйдирмани ҳам бажонидил тарқатмоқда.

Пекин Европа коллектив хавфсизлиги ғоясини бадном қилиш, бу билан социалистик давлатларнинг манфаатларини камситиш, социалистик мамлакатлар билан ғарб мамлакатлари ўртасида яхши қўшничилик ҳамкорлигининг йўлга қўйилишига ғов солиш учун кўпдан буён уриниб келаётганлиги сир эмас. Маочилар Умумевропа кенгаши олдидан кўрилган тайёргарликка халақит бериш йўлидаги уринишларида мағлубиятга учраганларидан кейин эндиликда бу кенгашнинг муваффақиятли ўтишига ҳар қандай воситалар билан халақит беришга уринмоқдалар. Хаёлий «совет хавфи» борлиги билан Ғарбий Европа мамлакатларини чўчитмоқчи бўлган Синьхуа агентлиги худди шу мақсадни кўзда тутади.

Хитой агентлиги Ғарбдаги реакцион пропаганданинг антисовет уйдирмаларини такрорлаб, халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги душманларининг тегирмонига сув қуймоқда. Европада кескинликнинг юмшатилишига тўсқинлик қилиш учун уринаётган маочилар қандай кучлар билан иноқлашиб кетаётганлигини яна бир марта намойиш қилади. Бундай позиция ўзини-ўзи фош қилиб турибди.

Ю. КОРНИЛОВ.
(ТАСС).

ЯНГИ ПОСЁЛКАЛАР

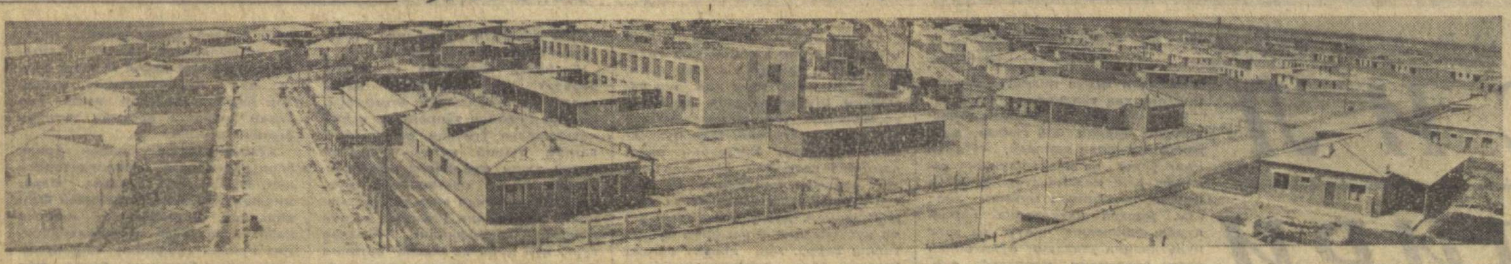

Қарши дашти фидокор совет кишиларининг меҳнати билан боғ-бўстонга айланмоқда. Бу ерда Чўли Бегимқулов номли пахтачилик совхози ташкил қилинди. Хўжалик деҳқонлари 800 гектар майдонга чигит экиб, бир текисда ундириб олишди. Шу кунларда катта майдонлардаги ғўзаларни парвариш қилиш авжида. Уларнинг мақсади ҳар гектар майдондан 25 центнердан оқ олтин хирмони кўтаришдир. Суратда: совхознинг янги посёлкаси акс этган.

И. Чернов фотоси.

ИНСОН ВА ТАБИАТ

ЧИГИРТКАЛАР «САФАРИ»

Ўтган якшанба куни кечқурун Тошкент темир йўл вокзали ва аэропорти районида бўлган кишилар чигирткалар кўплигидан ғоят таажжубда қолган бўлсалар керак. Тунда осмондан чигирткалар бамисоли дўлдек ёғилиб, уйларнинг очиқ турган деразаларидан кириб кела бошлади. Йўловчиларга келиб урилаверди. Вокзал атрофидаги майдон ярим кечада ҳашаротларга тўлиб кетди.

Қора чигиртканинг тўсатдан бўлган бундай «ҳужуми» сабаблари кўп кишиларга номаълумлигича қолаверди. Ахир эндиликда чигирткани шаҳар у ёқда турсин, ҳатто қишлоқда ҳам онда-сондагина учратиш мумкин.

Камдан-кам кишиларгина «чигирткаларнинг бундай ёғиши» унга қарши туғаган курашнинг акс садоси эканлигини билишарди. Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги министрлиги бошқармасининг бошлиғи Юрий Борисович Нестеровнинг хабар қилишича, ёзнинг бошларида ҳозирча сабаби номаълум бўлган биологик портлаш юз берган, яъни қора чигиртка мисли кўрилмаган даражада тезлик билан кўпая бошлаган. Аммо ҳашаротлар озгина бўлса-да, зарар етказишга улгурмади. Ўзбекистон ва Қозоғистон қишлоқ хўжалиги авиациясининг самолётларидан иборат эскадрильялар чигиртка галаларига қарши биринчи бўлиб ҳужумга ўтдилар. Еб тўймас бу ҳашарот тарқалаётган жойларга ўсимликларни ҳимоя қилувчи механизациялаштирилган отрядлар йўл олди. Ердаги ва ҳаводаги «қўшинлар» саноқли кунлардаёқ чигирткаларнинг уясини аниқлаб, ҳашарот топилган етмиш минг гектар майдонни дорилаб чиқдилар. Тошкентга эса ҳалокатга маҳкум этилган чигирткалар галасини шамол учириб келган.

Эндиликда чигиртка олис-олис даштлардагина жон сақлаб қолган. Лекин чигиртка пайдо бўлиш хавфи туғилган жойларда ўсимликларни ҳимоя қилувчи қудратли механизация билан қуролланган отрядлар далалар ва боғларни посбондек қўриқлаб турибдилар.

Ю. ЮДИН.

АХЛОҚ-ОДОБ МАВЗУИДА

ДИЛ ОЙНАСИ

...Шаҳар клиник касалхонасига тез ёрдам машинаси оғир аҳволдаги беморни олиб келди. Зудлик билан ўтказилган текшириш ва муолижалар беморда юрак мускулларига қон қуйилганлигини кўрсатди. Оғир юрак инфаркти эндигина 36 баҳорни кўрган, оиласидан, хизматдан, умуман ҳаётидан мамнун, жисмоний соғлом бу йигитга қаёқдан ёпишди экан?... Бу жумбоқ шифокорларни ўйлатиб қўйди. Чунки дарднинг сабаби аниқланса, уни даволаш осонроқ кўчади. Узоқ суҳбатлар натижасидагина инсоннинг қалбига йўл топган шифокорлар жумбоқни ечдилар. Воқеа бундай бўлган экан:

Янги ишга тайинланган М. исмли цех бошлиғининг ишдаги хатти-ҳаракатлари, қўл остидаги ишчиларга муносабати, ножўя қадамлари юқорида тилга олганимиз А. исмли беморга эриш туюлган. У аввалига ҳамкасбини ўртоқларча огоҳлантирган, тартибга чақирган. Бу сабоқлар оқибатсиз қолавергач, у корхона ишчиларининг умумий йиғилишида ошкора танқид қилиб чиққан. Шунда ҳам цех бошлиғи ўзига тўғри хулоса чиқариб олмаган. Дўстона танқидни ўзича таҳлил қилиб, кўролмаслик, гаразгўйлик деб қабул қилган. Ҳамроҳига нисбатан тўнини тескари кийиб, тирноқ остидан кир ахтаришга тушган. Ҳатто саломига алик олмай қўйган. Унга қарши ноҳақ бўҳтонлар ёғдира бошлаган, кўпчилик олдида ҳақорат ҳам қилган. Дилозор бошлиқ билан софдил хизматчи орасидаги ниво бора-бора ҳақиқий можарога айланган, навбатдаги ноўрин бўҳтон бу йигитни касаллик тўшагига олиб келган...

...Илмий текшириш институтларидан бирида узоқ йиллар сермаҳсул иш олиб борган, кўплаб илмий янгиликлар очган, қатор-қатор шогирдлар етиштирган Х. исмли устоз пенсияда бўлишига қарамай, ўзини вояга етказган илм даргоҳига ора-чора келиб, илмий баҳс ва анжуманларда иштирок этар, ҳамкасб дўстлари билан ўртоқлашиб кетарди. Бу галги отланиши ҳам, бир томондан, дийдор кўришиш бўлса, иккинчи томондан, тайёрлаб қўйган қўлёзмаларидан бир қисмини нашрга тайёрлаш масаласида институт раҳбарлари билан келишиб олиш эди. Ишни пайсалга солиб бўлмасди. Шунга кўра, у институт директори ва ўринбосари илмий командировкада бўлишига қарамай, вақтинча ўриндошлик вазифасини бажараётган ўргоқни кута бошлади. Вақтинча бошлиқнинг исми К. бўлиб, у аслида шу институтнинг бўлим бошлиғи эди. Яқиндагина ёқлаган кандидатлик диссертациясига Х. расмий оппонентлик қилганди.

Жуссаси кичик бўлса-да, қадам ташлашидан сунъий вазминлик кашф этмоқчи бўлган, булутли кун ва нимқоронғу йўлакда ҳам қора кўзойнакни ташламаган бошлиқ виқор билан кириб келабошлади. Ўзи алик олиши керак бўлган одамдан ўз саломига алик ололмаган, унинг ёнгинасидан ўтаркан, сезиб сезмасликка олган бошлиқнинг одоби Х. нинг дил ойнасига доғ солди. Лекин домла гина сақламай, бу ғайри табиий вазиятни «қора кўзойнакка» ҳам йўйди, ўта бандлигига ҳам тақади. Унинг орқасидан бир неча қадам босиб, кабинетга яқинлашган эди, не кўз билан кўрсинки, кабинетга ундан олдин кирган бошлиқ эшик қулфини ички томондан бураб қўйишга улгурган эди.

Ҳузурингизга Х. келдилар, кираверсинларми, — деб секретарь қиз юзланган эди, бошлиқ «Жуда бандман, бироз кутиб турсинлар», — деди.

Кута-кута толиққан, устига бу нохуш муомала, ҳурматсизлик Х. нинг дил ойнасини чил-чил қилганди. Секретарь узатган пиёладаги сувни ҳам ичолмади. Етиб келган тез ёрдам машинаси олимни касалхонага элтди. Устоз бу даргоҳга қайта қадам босмади.

Тўғри, илмий муассаса ходимлари, касалхонага неча бор келиб, Х. дан ҳол-аҳвол сўрадилар, ўриндошнинг хатоси учун таассуфланиб, кечирим сўрадилар. Афсуски, кўнгил косаси чил-чил синган, энди уни чегалаш учун моҳир устанинг санъати ҳам ожизлик қиларди.

Йўлда учратганимиз бир дилозорнинг берган тасодиф «зарбаси» ёки ишхонангиздаги бирор ходимнинг ноўрин жеркиши билан баъзан ногиҳон эшитилган дағ-дағa ширин хаёлларингизни пора-пора қилиб ташлайди. Шундай кезларда юракни ва асабни тинчлантирувчи бирор-бир дори ахтариб қоласиз. Қўлингиз ишга бормайди, ёмон кайфиятда уйга қайтасиз.

Машҳур совет физиолог олимлари И. П. Павлов, К. М. Биковлар бошлиқ илмий лабораториялар одам ички аъзоларининг ҳаёт фаолиятини ўрганар экан, уларга муҳит факторлари таъсирини мукаммал очиб беришган. Ногиҳон айтилган бир оғиз ёмон сўз, одамни «юрак инфаркти», «мияга қон қуйилиши» каби оғир дардга чалинишига олиб келиши исботланган.

Демак, муомала инсон фаолиятида муҳим аҳамиятга эга.

Қуйида эътиборингизга бошқа бир воқеани ҳавола қиламиз.

Эндигина ишдан келиб турган институт ректорини телефонга чақиришди. Қўнғироқ институт ётоқхонасидан бўлиб, навбатчи аёл студент қизлардан бири оғир бетоб бўлиб қолганини, «тез ёрдам» машинаси уни касалхонага олиб кетганини хабар қилди. Ректор касалхонага етиб келганида беморга дастлабки ёрдам кўрсатилган, қизда кўричакнинг оғир яллиғланиш касаллиги бўлиб, шошилинч операция ўтказилганди. Студент қиз кўзини очганда бошида меҳрибон домласи термулиб турарди. Ҳаяжонланганидан кўзига ёш қалқди. Ректор бўлса, талабасининг ўзига келганидан бениҳоя қувониб, оталик меҳри билан пешонасидаги маржон-маржон терларга авайлабгина оппоқ рўмолчани қўйди. Кейин иккովлари ҳам мамнун жилмайиб қўйишди.

Каттами, кичикми инсонга бўлган ҳурмат, инсонни қадрлаш, эъзозлаш одамда яхши хислатларни тарбиялайди. Бир оғиз ширин сўз, бир оний мурувват ва эътибор кўнгилни тоғдай кўтариб юборади, ҳаётга, одамларга очиқ юз билан қарашга, уларни севиш ва ардоқлашга отлантиради.

Одамгарчилик, кўнгилхушлик, камтаринлик инсоннинг бебаҳо ҳусни. Одам ким бўлмасин, қандай лавозимда ишламасин, ўзидаги шундай ажойиб фазилатларни сақлаб қолгандагина, такомиллаштиргандагина обрўйига-обрў қўшади.

О. ОҚИЛОВ,
Ўрта Осиё Медицина педиатрия институти кафедра мудири, биология фанлари доктори.

УЛУҒБЕК ЮЛДУЗИ НУРИ

Ўзбекистон пойтахти — Тошкентда 1966 йилда юз берган зилзиладан кейин республика Фанлар академияси қошида сейсмология институти ташкил этилган эди. Маҳаллий сейсмик станциянинг ходимлари бугунги кунда институт илмий коллективининг асосини ташкил этади.

Тошкентликлар анчадан буён хотиржам ухлаяптилар: бир йил давомида ерни силкитавериб одамлар оромини бузган зилзила эндиликда уларни безовта қилмаяпти. Шаҳар фожиаси аста-секин ўтмишдан хотира бўлиб қолаётир. Ўтган етти йил давомида Тошкентда беш миллион квадрат метр шинам, зилзилага чидамли уй-жойлар қурилди.

Фақат сейсмолог-олимларгина Тошкент зилзиласи давом этаётганини билишади. Анчагача ер силкинмайди, зилзила юз бермайди. Лекин тўсатдан зилзилани қайд қилувчи асбоб миллари тебраниб қолади. Демак, онда-сонда, жуда секин бўлса ҳам, зилзила давом этяпти.

Биз ер қобиғининг тебранишини олдиндан билиб олишга маълум даражада ўрганиб олдик. Институт ходимлари зилзила арафасида ер ости сувларида ва ер қобиғининг энг қалин қисмида мавжуд бўлган радиоактив радон гази тўпламларида ўзгариш содир бўлишини аниқладилар. Олимлар, шунингдек, зилзила олдидан Ернинг геомагнит майдони ҳам ўзгаришини аниқлашга муваффақ бўлишди. Институт сейсмологлари тектоник зилзилаларнинг сабабларидан бири — Ер қутбларининг асрий силжиши эканини ҳам аниқлашди. Экваториал-горизонтал марказдан қочма куч ер қобиғида кескин ҳолат ҳосил қилувчи асосий манба эканлиги исботланди, деб айтиш мумкин.

Бизнинг еримиз жуда қайишқоқ бўлиб, ўз улкан танасининг айрим қисмларини эпчиллик билан ҳаракатга келтира олади. Бу ҳол бизнинг институтимиз ходимларининг Самарқанд атрофида ўтказган қизиқарли тажрибаларида исботланди.

Бундан беш аср муқаддам буюк олим ва мутафаккир Улуғбек Самарқанд остонасида астрономик обсерватория тиклаган эди. У ўзининг такомиллиги билан ўша даврлар учун ноёб обсерватория эди. Дин пешволари Улуғбекни ўлдириб, унинг ажойиб обсерваториясини вайрон қилдилар. Археологлар обсерватория қолдиқлари ва унинг юраги бўлган Фахри секстантини топишди. Ўрта асрнинг бу ажойиб мўъжизасини кўриш учун миллионлаб туристлар атайлаб Самарқандга келиб туришибди. Лекин, биз, олимлар учун бу обсерватория фаннинг жонли қуроли бўлиб хизмат қилмоқда.

Улуғбек Самарқанд орқали ўтувчи меридиан бўйлаб улкан секстант ёйи ўрнатганди. Эндиликда аниқланишича, секстант ёйи дастлабки ҳолатидан 10 минутга тенг келадиган бурчакка оғган. Улуғбек янглишганмикан? Бундай бўлиши мумкин эмас. У ўз ҳисобини жуда аниқ бажарган. Юлдуз вақти билан ифодаланган соатнинг ўртача давом этиши ҳозирги вақтга аниқ тўғри келади. Ҳозиргача сақланиб қолган сайёралар ҳаракати жадвали эса бундан 500 йил аввал тузилганига қарамай, шу кундаги кузатишларга мос бўлиб тушмоқда.

Обсерватория ваҳшийларча вайрон қилинган пайтда Фахри секстантининг азимути ўзгариб кетмаганмикин? Инженер-геологик тадқиқотлар буни рад этди: чунки секстант мустаҳкам тош жинслари устига ўрнатилган. Ана шуларга асосланиб, сейсмологлар Улуғбек ўз секстантини меридиан бўйича аниқ ўрнатган, деган хулосага келдилар. Ҳозирги 10 минутга оғиш бурчаги эса Самарқанд атрофида ер пўстлоғининг бурилиши туфайлидир.

Институтимиз сейсмологлари тадқиқотлар якунларини жамлаб, ер пўстлоғининг ҳозирги айланишини аниқлашга ёрдам берувчи геодезик ўлчаш усулини ишлаб чиқдилар. Бу усул сунъий шароитларда — полигонларда ва институт лабораторияларида қўлланиб кўрилди. Шундай қилиб, Улуғбек юлдузининг нури (олим ўз даври илмий дунёсининг ёруғ юлдузларидан бири эди) бизга, унинг авлодларига фанга яна бир ҳисса қўшишга ёрдам берди.

Ғ. МАВЛОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси.

Спорт. Спорт. Спорт.

ВОЛЕЙБОЛ

Чирчиқда Ўзбекистон XVI спартакиадаси программаси бўйича республика чемпионати мусобақалари давом этмоқда. Мусобақаларда областлар, Қорақалпоғистон АССР ва Тошкент шаҳар командалари ғолиблари қатнашмоқдалар. «Чимён» спорт клубида ўтказилаётган мазкур мусобақа иштирокчилари икки кичик группага бўлинган. Группада биринчи ва иккинчи ўринни олган командалар финалда пешқадамлик учун курашадилар. Ҳозирча биринчи группа бўйича Тошкент жисмоний тарбия институти талабалари уч ғалаба билан олдинда боришмоқда Улар Чирчиқнинг «Сплав», Термизнинг «Спартак» командаларини 3:0, Андижоннинг «Буревестник» коллективини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратишди. Иккинчи кичик группада эса самарқандликлар устма-уст уч ғалабага эришдилар.

БАСКЕТБОЛ

Тошкентдаги «Ёшлик» спорт аренасида спортнинг мазкур тури бўйича мусобақалар ўтказиляпти. Республика чемпиони номи учун курашда 11 команда иштирок этяпти. Биринчи группада Тошкентнинг «Меҳнат» командаси икки учрашувни муваффақиятли ўтказиб олдинга ўтиб олди. Меҳнатчилар фарғоналикларни 76:48, самарқандликларни 68:29 ҳисобида енгишди. Иккинчи группада эса чирчиқлик баскетболчиларнинг қўли баланд. Улар Нукус командасини 75:62, урганчликларни 79:71, Наманган коллективини 65:62 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

ВЕЛОСИПЕД ПОЙГАСИ

Болтиқ бўйи республикалари йўлларида кўп кунлик пойга ўтказилди. Мусобақада мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан кучли велосипедчилар ўзаро куч синашишди. Улар 1500 километрли йўлда маррага биринчи бўлиб келиш учун маҳорат кўрсатдилар. Дастлабки ўн босқич натижаси бўйича латиш йигити А. Якобсонс мамлакат чемпиони номига сазовор бўлди. Пойгада иштирок этган республикамиз вакили — тошкентлик велосипедчи А. Дикусар («Локомотив») тўртинчи ўринни олди.

СПАРТАКИАДА

Наманганда хотин-қиз спортчилар янги Бутуниттифоқ физкультура комплекси — ГТО нормативларини топшириш бўйича спартакиада мусобақаларида куч синашдилар. Ўнда асосан республика «Спартак» спорт жамиятининг вакиллари қатнашишди. ГТО нормативларини топшириш мусобақаларига спортнинг енгил атлетика, сузиш ва мерганлик турлари киритилди. ГТО нишондори бўлиш ҳавасида республикамизнинг областларидан 8 коллектив аъзолари куч синашдилар. Команда ҳисобида Самарқанд спартакчилари биринчи ўринни, Наманган ва Андижон областининг вакиллари иккинчи ҳамда учинчи ўринларни олишди.

Сайловдан - сайловгача ўтган вақт ичида республикамиз шаҳар ва қишлоқлари қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгарди. Янги-янги уй-жой, маданий-маиший ва маъмурий бинолар бунёд этилди. Суратда: Фарғона шаҳрида қад кўтарган Нурхон кинотеатри.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.10 — Миллионлар ленинча университети. 19.40 — Ахборот. 20.00 — Шеърият мухлисларига. 20.10 — Ахборот. 20.30 — Дўстлик экрани. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Концерт. 23.30 — Ҳужжатли фильм. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Фильм-концерт. 11.20 — Телеқўғирчоқ театри. 11.50 — **Қизил қоя заставаси яқинида** (бадиий фильм). 17.30 — МОСКВА. 17.35 — Янгиликлар. 17.45 — Ёшлар ижоди. 18.15 «Красний виборжец» заводининг етти куни. 18.30 — Телефильм. 19.30 — Инсон ва қонун. 20.00 — Оғир атлетика бўйича Европа чемпионати. 20.45 — **Леонардо да Винчи ҳаёти** (бадиий фильмнинг 5-серияси. 22.00 — Жанговар постда (Тошкент). 22.30 — Совет қўшиқлари фестивали. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Телеспектакль. 20.45 — **Юракка йўл** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 14/VI да **Трубадур.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бахтли кема командири — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Сиз ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран — «СПУТНИК». «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Иложи жосус (кундуз соат 2.30 минутда, кеч соат 8.40 минутда) **Олтин ўқ** (эрталаб соат 10, 11.30 минутда, кундуз соат 1, 5.30 минутда ва кеч соат 7 да) — «МОСКВА».

Катта севги серенадаси — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Лочин изи, Оқ бўрилар — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1.30 минутда, кеч соат 6, 9 да).

Онам, отам, хизматкор ва мен — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Ўтмиш воқеалари — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Ҳинду Жонинг ўлими — «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Севги риштаси — «КУКЧА» (кундуз соат 12, 3 да, кеч соат 6, 9 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Руслан ва Людмила — КИРОВ номли.

Сиз ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран! — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ўтмиш воқеалари — «ХИВА».

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ «ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

16-17 июнда

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллиги олдидан

«ЯШНА, ГУЛЛА, ЖОН ЎЗБЕКИСТОН» КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:
«ШОДЛИК» ашула ва рақс ансамбли

АНСАМБЛЬ СОЛИСТЛАРИ:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Гулшод ОТАБОЕВА.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Вилоят ОҚИЛОВА

Назира ШЕРАЛИЕВА, Ортиқ ОТАЖОНОВ, Ҳотам ҲОЖИЕВ, Дилафруз ЖАББОРОВА, Рашида РАҲИМОВА, Қадам ХУЖАЕВ.

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист — Ҳаким НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Муҳаббат ШАМАЕВА.

«МАРҲАБО ТАЛАНТЛАР»
телевизион фестивали лауреатлари

Ҳожиакбар ҲАМИДОВ (Тошкент), Раъно АМИНОВА (Денов), Борис БРЕЙВА, Илёс МАЛЛАЕВ

Телевизион миниатюра ва сўз усталари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Эргаш КАРИМОВ.

Ҳасан ЙЎЛДОШЕВ, Роза КАРИМОВА, Садир ЗИЕВУТДИНОВ.

Машҳур аскиячилар
УЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программани — Ҳасан ЙЎЛДОШЕВ ва Ўткир СИДДИҚОВЛАР олиб борадилар.

Концерт кеч соат 7 да бошланади.

Билетлар Я. М. Свердлов номли концерт зали ва марказий спорт зали кассаларида сотилмоқда.

«УЗСПОРТТОРГНИНГ» ТОШКЕНТ УЛГУРЖИ-ЧАКАНА БАЗАСИ

ташкилотларга спорт мусобақаларида ҳисоблаш қурилмаси сифатида, ишлаб чиқариш корхоналарида иш натижаларини ва вақтни ҳисоблашда қўлланилиши мумкин бўлган электр ускуналарини сотиши мумкин.

Бундан ташқари ташкилотлар пулни счет бўйича тўлаш йўли билан синхрон приводли электр соатлари, светоплан, универсаль электро счетчик, ўйин счетини кўрсатувчи асбоб, 30 секундли электро секундомер, очколарни ҳисобга олувчи электро счётчик, стол тенниси ўйинларини сотиб олишлари

МУМКИН

Мурожаат учун адрес: Тошкент 700147, Строительная кўчаси, 1-уй, телефонлар: 91-57-80, 91-09-87, 91-59-84.

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИГА ҚАРАШЛИ

«УЗТОРГОДЕЖДА»НИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРАРО КОНТОРАСИ

савдо ташкилотларига эркакларнинг спорт типидаги костюмлари, шим ва бош кийимларнинг бой ассортиментини

ТАКЛИФ ЭТАДИ

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1973 йилга аспирантурага қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мақсадли аспирантурага — ҳисоблаш математикаси, КПСС тарихи, умумий тарих, сиёсий иқтисод, диалектик ва тарихий материализм, илмий коммунизм назарияси, рус тили, педагогика назарияси ва тарихи, дарс бериш методикаси, жисмоний тарбия ва спорт тренировкаси назарияси ва методикаси, болалар ва педагогика психологияси.

сиртқи аспирантурага — назарий ва математик физика, биохимия, зоология, СССР тарихи, сиёсий иқтисод, диалектик ва тарихий материализм, илмий коммунизм назарияси, совет адабиёти, рус тили, СССР халқлари тиллари, дарс бериш методикаси, жисмоний тарбия ва спорт тренировкаси назарияси ва методикаси.

Ариза ва ҳужжатлар 1 сентябргача қабул қилинади.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент-64, Педагогическая кўчаси 103-уй.

«УЗГЛАВВОДСТРОЙ»НИНГ ШЕРОБОД ПОСЕЛКАСИ ВА ҚАРШИ ШАҲРИДА ЖОЙЛАШГАН «УЗСПЕЦВОДМЕХАНИЗАЦИЯ» ТРЕСТИНИНГ БУЛИМЛАРИГА

тажрибали прораблар, мастерлар, участка механиклари, экскаватор машинистлари, бульдозерчилар, автоскреперчилар

КЕРАК

Ишнинг кўчма характерга эга бўлгани учун иш ҳақига 1,65 коэффициент ва 30 процент қўшимча ҳақ тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Бектемир посёлкаси, Охунбобоев кўчаси, 4-уй, кадрлар бўлими.

Шеробод-2 посёлкаси, Сурхондарё махсуслаштирилган механизациялашган кўчма колоннаси;

Қарши шаҳри МЭЗ посёлкаси, Попович кўчаси, Қарши махсуслаштирилган механизациялашган кўчма колоннаси.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ● ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.
Р. 01514.